

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutro“ — Na
vsak ponedeljek jutraj. — Na
roča se posebej in velja po po-
prejemana Din 4., po raznaš-
nih dostavljena Din 5. mesečno.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 6. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Južna Srbija za kralja in domovino

Včeraj so bojevnik iz Južne Srbije na najsvečaniji način počastili žrtve za osvo-
bojenje in zedinjenje — Mogočna manifestacija zvestobe in požrtvovalnosti za kralja
in nedeljivo Jugoslavijo

Skopje, 15. aprila. Po vedri južni noči,
v kateri so se neprestano razlegale narodne
pesmi n navdušeno vzklikanje, je nastopil
danesnji dan v znamenju veličastnega soln-
čnega zmaganja. Svečanosti 20letnice
vstopa prvih rekrutov iz južne Srbije v
srbsko vojsko so se vršile ob navzočnosti
ogromnih množic iz vseh bližnjih in dalj-
njih krajev in ob prisotnosti odposlanstev
iz vse države.

Med 7. in 8. uro se je pričela zbirati v
ulici Cara Dušana

nepregledna povorka

ki je kmalu nato krenila po ulici prestolo-
naslednika Petra, čez trg kralja Petra in
most Cara Dušana k svečani cerkveni slo-
vesnosti. Odohod povorke je naznanilo 21
topovskih strelcev z Dušanovega grada.
Ogromne množice so motrile povorko z
obkrožen Dušanovega grada. Hkratu s po-
vorko so odšli na zborovališče številna od-
poslanstva in organizacije iz vseh krajev
naše prostrane države. Kmalu nato so pri-
šli člani kraljevske vlade s predsednikom
ministrskega sveta Nikolo Uzunovičem na
čelu. V njegovem spremstvu so bili mini-
ster dr. Kramar, minister za trgovino in in-
dustrijo in zastopnik kmetijskega ministra
Juraj Demetrevič, minister za vojsko in
mornarico general Dragomir Z. Stojanović,
prosvetni minister dr. Ilija Šumenković, no-
tranji minister Živojin Lazić, podpredsed-
nik Narodne skupščine Hasan Begović ter
tajnika Narodne skupščine Dražisa Stano-
jevič in dr. Jevremović.

Množice so prihod predsednika vlade in
ministrov pozdravile z burnimi ovacijami.
Nato je prišel patrijarh Varnava, ki so ga
spremljali dva škofa in mnogi višji in
nižji svečeniki.

Naposled je prišel odposlanec Nj. Vel.
kralja general Pavle Pavlovič, ki so ga
množice viharno pozdravile. Vzklikanja
»Živel kralj! Živela Jugoslavija!« ni bilo ne
konca ne kraja.

General Pavlovič je obšel častno četo
in razvrščene čete in pozdravil vojske s
starim vojaškim pozdravom: »Pomozi Bog,
junaki!« Vojski so mu odgovorili: Bog ti
pomogao! Pri tem je prišlo do novih, pri-
srčnih in dolgotrajnih ovacij kralju in Ju-
goslaviji. Odigrali so se prizori navdu-
šenja, ki jih Skopje še ni videlo.

Ovacije so se ponovile, ko je stopil med
prisotne poveljnik 3. armijske oblasti ge-
neral Milan Nedić s svojim spremstvom. Te-
daj je z Dušanovega grada pričelo gromko
odmevati

21 topovskih strelcev

Nad Hramom slave sta tedaj pričeli krožiti
dve skupini 3. letalskega polka, ki sta me-
tali cvetje na grobove naših junakov. Cve-
tje so nabrali iz vseh krajev naše domo-
vine.

Medtem so se na častni tribuni že zbrali
vsi odličniki. Takoj nato se je pričela

služba božja

za bojevnike Južne Srbije, ki so padli v
osvobodilni vojni. Službo božjo je opravil
patrijarh Varnava.

Po končanem pravoslavnem obredu je
opravil obred za padle muslimane iz Južne
Srbije skopljanski iman Hasan Sadić. Sle-
dila je služba božja katoliškega duhovnika
Hajla za padle katoličane. Na koncu je
še opravil obred skopljanski rabin za padle
vojake židovske vere.

Govor patrijarha Varnave

Po končanih obredih je povzel besedo
patrijarh Varnava, ki je v daljšem govoru
med drugim izjavil:

»Velik je današnji dan ne le za naš kle-
sični jug, temveč tudi za ves jugoslovski
narod. Vi, sinovi tega divnega juga, ste
danes lahko ponosni. Danes prisostvujete
v nekdanjem Dušanovem mestu svečanosti,
ki odgovarja duhu ne le srbskega nara-
da, temveč vseh bratov, ki živijo v naši dr-
žavi. Vi, južni Srbi, ki se s hval-
leznostjo spominjate svojih rešiteljev, vi
ste po božjem preudarku takoj po osvobo-
ditvi, ovekovečili svoje rešitelje in doka-
zali svojo hvalaznino ne le srbskega nara-
da, temveč vsega jugoslovanskega naroda
in celo vseh malih in velikih balkanskih
narodov. To je velik in važen dogodek v
zgodovini zgradnje naše nove države in
polaganja temeljev današnje velike in mo-
čne Jugoslavije.

Patrijarh Varnava je nadalje poudarjal,
da so bili prebivalci Južne Srbije sužnji
samo s telesom, ne pa s svojim duhom. Po
nesreči na Kosovem polju je naša ljudstvo
robovalo samo s telesom, ne pa s svojim
duhom. Bilo je suženj tistega, ki ga je tla-
til. Tu se moramo spomniti Kristusove be-
sede: Naj se ne bojimo tistih, ki ubijajo te-
lesa, ker ne morejo umoriti naših duš.
Vi vsi, je nadaljeval, ki ste doumeli ta

Govor zastopnika Nj. Vel. kralja

Za njim je povzel besedo povelj. 3. ar-
mijske oblasti general Nedić, ki je izjavil:
»Junaki! Ko so l. 1914. zvonovi pozivali
ljudi, da je domovina v nevarnosti, ste vi,
prejšnji ljubitelji krenili na bojne polja-
ne hkratu s svojimi brati na severu in iz
Šumadije. Vaši junaški podvigi pod okoli-
Beograda, despotstva Smedereva, krvave-
ga Mačkovega kama in Guze, ponosnega
Kajmakčalana in bitoljskega mesta so ove-
kovečili naša imena. Vi ste tedaj kakor ved
no pokazali, da domovino ljubimo nad vse.
Napojili ste s potoki svoje krvi to mu-
čeniško zemljo, ki ji je vsaka padla zgodovi-
na. Ravнали ste po tistem svetem rim-
skem izreku: Mi nismo rojeni zase, temveč
za domovino. In položili ste mnoge žrtve.

Potakem Smederevu, proglašajo vsem, da
so naše zemlje, ki so jih ustvarili s svoji-
mi življenji in s svojo krvjo, svete in nedo-
takljive, da je vse ozemlje današnje kralje-
vine Jugoslavije enotno in nedeljivo in da
so tu, da po potrebi iz svojih teles vnovič
zgrade trdnjavo na mejah. Vardarci se do-
bro spominjajo četniških dni pri Celebaki,
Taborcu, Guglini, Pasiljani in Tanišu,
ko so ob gorskih potokih in hudournikih
umirali neznani junaki v uporni borbi za
svobodo, za svojo čast in za svoj ponos.
Nobene žrtve niso bile prevelike in prehu-
de, ko jih je bilo treba položiti za velično
domovino in za mir svojih ognjišč. Pripravi-
ljeni so zdaj kakor včeraj, da jih vnovič
polože.

Vardarci, nekdanji branitelji prestolnega
Beograda, izjavljajo, da so pripravljeni!
Nato je povzel besedo

v imenu bregalniškega polka

iz Štipa nekdanji rekrut Jovan Arnaudović.
Gospod odposlanec Nj. Vel. kralja! Bre-
galničani, prvi rekruti nekdanjega brega-
lniškega pešpolka, se z vsem navdušenjem
pridružujejo svojim tovarišem z Vardar-
ja. Če so bili valovi te svete reke pogosto
motni in krvavi, pa je Bregalnica tekla še
pogostejše rdeče kakor iz odprte žile.

Bregalnici, potomci vojvode Hrelja,
vedo, kaj je borba. V borbah so bili preka-
ljeni v jeklo. Ponosni so, ker so v bor-
bah za svobodo in veličino pred 20 leti bili
tisti, ki se jih bodo spominjali še po sto-
letjih ob imenih strašnega Mačkovega kama-
na, Krupnja in Guze.

Bregalnici so še danes pod orožjem. Za-
nje borbe še vedno niso prenehale, ker oni
prebivajo na meji in ker nosijo na svojih
potih in poljih, ko orjejo svojo plodno
zemljo, puške v rokah, da lahko branijo
svojo grudo pred tistimi, ki čakajo on-
stran meje, polni zavisti in mržnje, da bi
lahko vpadli v našo mirno, veliko in lepo
domovino. Bregalnici javljajo, da so pri-
pravljeni in da čakajo zapovedi.

Za njim je izpregovoril Dimitrije Dur-
dović

zastopnik rekrutov kosov- skega sreza

Gospod odposlanec Nj. Vel. kralja! Ko-
sovi, prvi rekruti kosovskega pešpolka,
nosijo v sebi ne le tradicije kosovskih vi-
tezov, temveč tudi tisti plamen, ki se je
odlikoval pri obrambi Beograda in požaru
in ognju Seveda so vedno malo govorili,
so pa vedno pripravljeni za delo in zato
se tudi sedaj brez pomisleka pridružujejo
svojim tovarišem z Bregalice in Vardarja
ter izjavljajo kratko in po vojaško: Pri-
pravljeni smo in čakamo zapovedi.

Za njim je govoril Obrad Jukanović iz
Seinice kot

Zastopnik rekrutov bitoljskega polka

Gospod odposlanec Nj. Vel. kralja! Bi-
toljci, prvi rekruti nekdanjega bitoljskega
pešpolka, zbrani iz Prilepa, Kraljevice, Ma-
ka, z Babune in Prisapa, kjer je vedno po-
kala junaška puška, iz junaškega Pareča,
kjer ustaški plamen niso nikoli ugasnili, iz
Ohrida župana Grope, iz Devra Dušma-
novih vojvod in iz mučeniškega Bitolja
samega vedo bolje kakor vsi, kaj je svo-
boda in kako sveta je naša današnja meja,
kjer imajo vsak dan pred seboj in pred
svojimi očmi legendarni Kajmakčalan, či-
gar vrh je svet našim nacionalni zavesti in
vsem našim junakom. Bitolj in njegova
okolica sta se seznanila z vsemi strahota-
mi vojne. Tu so divjali požari, uničevanje
vsega. Tu je bilo veliko umiranje ne le
borcev samih, temveč tudi njihovih žen in
otrok. Prav zaradi tega, ker so položili
največje žrtve na bojnih poljanah, na sa-
mih pragovih svojih domov, kjer je bil ob-
nem trj leta prag naše domovine, so je-
kleno odločeni in moške volje, da prvi po-
lete v nove borbe, ako bi bile potrebne za
svobodo za mir in za veličino naše domo-
vine. Mirni in pripravljeni čakajo na pove-
lje svoje vrhovne poveljnika in ga po-
zdravljajo z vzklikom: Naj živi Nj. Vel.
kralj Aleksander!

Nato je izpregovoril

zastopnik rekrutov ibarskega polka

Gospod odposlanec Nj. Vel. kralja! Ibar-
ci, prvi rekruti ibarskega pešpolka, zbra-
ni iz Nemanjinega rascia, iz junaškega
Huma, župana Miroslava in z Ibarja, kjer
so zadružbine kralja Stevana Prvoencega
in vseh Nemanjičev, kjer so spomniki
stare veličine, pa tudi stoletnih borb
za svobodo, se pridružujejo z besedami in
dejanji svojim tovarišem z Vardarja, Bre-
galnice in s Kosovega.

Ibarci vedo prav dobro za dragoceno
ceno današnje svobode in sreče. Zave-
dajo se, da je lažje braniti in ohraniti,
kakor ustvarjati. Zato so kakor nikoli od-
ločeni in pripravljeni. Izjavljajo, da čaka-
jo na povelje.

Svečana prisega zvestobe

Naposled je povzel besedo član glavnega
odбора in predsednik bojevnikov-častnikov
Stanislav Krakov, ki je dejal:

Bojni tovariši! Naj naš neprijatelj od-
pre oči in naj vidi to vašo silno ureje-
nost vojaških čet! Naj neprijatelj odpre
ušesa in sliši te moške odločne besede
vseh, ki ste vedno bili naša moč, naš
ponos, ki ste vredni svoje junaške četa-
ške, vstaške in vojaške preteklosti. Bojni
tovariši! Naj te vaše besede kakor grom
iz vaših ust čuje vsa naša država in naj
bo balzam vsem, katerih volja je bolna:
naj bodo budni za vse, ki so nacionalno
zaupani; naj bodo vzpodbuda vsem, ki
dvomijo; naj bodo nagrada tistim, ki ve-
rujejo. Naj čuje te vaše besede tudi Bal-
kan in naj razmišlja, kaj pomenijo. Naj
jih čuje Evropa in naj izve vnovič, da ste
vi največji varuhi ne samo našega, tem-
več tudi njenega mira. Naj jih čuje naš

neprijatelj in naj mu bo glas junakov z
Vardarja, z Bregalnice, z Ibarja, s Koso-
vega, izpod Kajmakčalana krepak pozdrav
in opomin.

Vaše besede so težke v zgodovini, ker
ste jih izrekli vi, najvrednejši z našega
juga, vi prekaljeni in očisti v ognju
vojne, vi bojevnik, ki ste temelj te dr-
žave.

Bojevnik Južne Srbije! Kot eden izmed
tistih, ki so imeli srečo, da so bili sta-
rejši po činu, toda tovariši po srcu leta
in leta v bojih z ramo ob rami z vami,
tedaj, ko smo se borili na tleh severne
Srbije, in tedaj, ko se je prelivala kri za
naša ognjišča — kot vaš tovariš sem z
vami delil in trpel. In zato vas pozivam,
da ne pozabite teh besed, ki ste jih se-
daj izgovorili, ko pred vsem svetom se
enkrat svečano prisegate, da je nezlom-
ljiva vaša volja in odločnost, da ostane
tisto, kar ste s svojimi žrtvami ustvarili,
nedotaknjeno, dokler živi naš rod.

Bojni tovariši! Dvignite kvisku svoje
roke, napnite prsa in izrečite odkritega
srca zvestost z menoj te svete besede:

Prisegamo na Boga očeta, na Boga sina,
Jezusa Kristusa in Boga svetega Duha;
prisegamo na svoj obraz in v srečo ognji-
šča svojega, da smo vedno pripravljeni
nadaljevati začeto delo, da ohranimo var-
nost današnjih meja kraljevine Jugosla-
vije nedotaknjeno, da za kralja in domo-
vino vedno preljudimo tudi poslednjo kap-
ljo krvi.

Prisegamo, da hočemo vedno ostati, ka-
kršni smo bili: neomajni do neprijatelja,
drzni v bojih, brezobzorni pri čuvanju ti-
steja, kar smo si pridobili na krvavih
bojnih poljanah. Prisegamo, da je naša
sveta beseda sveta, tako nam Bog poma-
ga, amen!

Borba za Posaarje

Nedopustna propaganda nemških narodnih socialistov
Pritožba predsednika posaarske vladne komisije

Zeneva, 15. aprila. Predsednik vladne
komisije za Posaarje Knox je poslal glavnemu
tajniku Društva narodov poročilo,
po katerem narodni socialisti v Posaarju
še nadalje terorizirajo prebivalstvo, da bi
omogočili za Nemčijo ugoden izid plebi-
scita Knox poroča med drugim, da sta
vodja razpuščanja posaarske ljudske stran-
ke Herman Röschling ter vodja »Nemške
fronte« Peter Klefer sporočila posaarski
komisiji o novem »Nemški fronte«,
v kateri bi bile združene vse politične frak-
cije, ki streme po povratku Posaarja k
Nemčiji. Oba voditelja nemških naciona-
listov v Posaarju sta zagotovila Knoxu,
da bo nova »Nemška fronte« spoštovala
red in zakon. Knox ju je opozoril, da bo
v Posaarje prispela kmalu komisija za pri-
pravo plebiscita, ki bo ugotovila, kakšne
propagandne metode se morejo dovoliti
pred plebiscitom, ter je pozval Kleferja in
Röschlinga, naj se vzdržijo »Nemške fronte«
vsake hrupe propagande, ki bi mogla kr-
šiti javni red. Kljub obljubi, da se bodo
ravnali po tem nasvetu, je »Nemška fron-
ta« pričela takoj obsežno kampanjo, v ka-
teri so hodili ljudi pristaši od hiše do hiše
ter pozivali ljudi, naj podpisajo obvezno
izjavo, da bodo delali z vsemi silami za
uspeh »Nemške fronte, katere naloga je

združiti vse skupine, ki žele, da bi Po-
saarje pripadlo k Nemčiji. Ta propaganda
je vsekakor identična s predčasnim javnim
glasovanjem za Nemčijo in zaradi doseda-
njega terorja narodnih socialistov, ki že
v polni meri obdelujejo prebivalstvo, so
mnogi čutili prisiljeni podpisati ome-
njeno izjavo. Predsednik vladne komisije
Knox je protestiral, češ, da taka propa-
ganda ni združljiva z načeli svobodnega
tajnega in odkritega plebiscita, kampanja
pa je bila šele ustavljena, ko je bilo to
predčasno glasovanje popolnoma izvedeno.
Knox ugotavlja v svojem poročilu, da je
ta nedovoljeni korak »Nemške fronte« že
dosegel svoj cilj, ker je porabila vsa sred-
stva za pospešitev svoje akcije. Sam v
Saarbrücknu so osnovali 17. marca 827
uradov »Nemške fronte«, iz katerih so
njeni člani telefonirali na vse strani, da bi
prebivalci podpisali izjavo za povratek Po-
saarja k Nemčiji. Pri tej akciji so sode-
lovali tudi državni in občinski uradniki ter
celo nameščenci vladne komisije. Posaar-
ja je v svojem poročilu svet Društva na-
rodov, da je »Nemška fronte« že sedaj a-
tem svojim manevrom kompromitirala svo-
bodni, tajni in odkriti plebiscit, ki se ima
izvršiti leta 1935.

Ozadje zarote v Rumuniji

Zarotniki so hoteli prevzeti oblast v svoje roke in
proglasiti diktaturo

Bukarešta, 15. aprila. Notranji mini-
ster Ion Inculec je dopisniku »International
News Service« izjavil o zaroti rumunskih
častnikov proti kroni in režimu:

»Gotovo je, da gre pri tej zaroti za osam-
ljeno akcijo manjše skupine ljudi, nezado-
volnih častnikov in civilistov katerih po-
kret se niti od daleč ni razširil na večje
mase ljudstva, kakor so trdili nekateri tu-
ji listi. Zarota je bila poleg vsega zasno-
vana na naravnost ostriški način, tako da
ji ni moglo pripisati nikakega resnega
pomena. Polkovnik Precup, ki je bil pri-
staž Nj. Vel. kralja že v času, ko je bil
kralj še v inozemstvu, je menil, da ima
kralj še v inozemstvu, je menil, da ima
kralj še v inozemstvu, je menil, da ima

Tokrat je novinarjem dejal, da so dogo-
di poslednjih dni izzvali pretirano zana-
nanje v javnosti, za sedanj režim pa niti od
daleč nimajo takšnega pomena. Vlada bo
vztrajno izvajala svoj program. Tudi o ka-
kih izpremembah v vladi ne more biti go-
vora.

Izmed aretiranih častnikov in civilistov
je bilo 12 častnikov in 8 civilistov oboje-
nih po paragrafi 78 in 79 kazenskega za-
konika zaradi svojega delovanja proti dr-
žavi in zaradi zarote. Ostale aretirance je
državno sodišče obsodilo na osnovi drugih
paragrafov kazenskega zakonika. Vsi are-
tiranci so v zaporih orožniškega poveljni-
štva v Bukarešti.

Po vestih, ki krožijo v tukajšnjih kro-
gih, so policijske oblasti odkrile v Transsil-
vaniji novo zaroto. Snoči je bilo aretiranih
več ljudi, ki jih bodo prepeljali v Bukare-
što.

Vodja radikalne kmečke stranke Junian
je vložil v predsedništvu parlamenta inter-
pelacijo zaradi častniške zarote.

Dr. Čedomil Mitrović

Beograd, 15. aprila. p. V pretekli noči
je umrl znani univ. profesor dr. Čedomil
Mitrović ki je bil dolgo časa tudi rektor
beogradske univerze. Pokojnik je bil znan
nacionalni delavec, ki je sodeloval v mno-
goštevilnih kulturnih in humanitarnih dru-
štvih, med drugim tudi kot predsednik
društva za zaščito mladoletne dece.

Kronika od sobote do ponedeljka

Ljubljana, 15. aprila.

Take nedelje v aprilu, kakor je bila današnja, Ljubljancem menda ne pomnijo. Že večer popoldne je solnce prav pomladansko prigravalo, a davi se je z azurnega neba že na vse zgodaj smelalo solnce in razlivalo tople žarke nad pokrajino kakor poleti. Že v dopoldanskih urah je postalo tako toplo, da so ljudje pustili doma plašče in pohitele v prirodo prav poletno oblečeni. Opoldne smo imeli na soncu nad 20 stopinj C.

Izredno živahna je bila seveda dopoldanska promenada, a Šmartno goro, Katrarino in bližnje holme so danes kar v trumah naskočili izletniki.

Šentjakob poživljen

Šentjakobski trg je danes doživel svoje pomladno vstajenje. Prekrasno vreme je omogočilo prvi tamošnji promenadni koncert, ki je moral preteklo nedeljo zaradi nalive izostati. Zamilsel Tujšek prometnega sveta, da se bodo poslej vršili promenadni koncerti ob nedeljah menjaje v raznih delih mesta, je takoj danes pokazala, da bo rodila popoln uspeh. Ko so ob 11 zadoneli zvoki koračnice, ki jo je pod vodstvom Heriberta Svetla strumno zaigralo narodno železničarsko glasbeno društvo »Sloga«, so se zgrnile na Šentjakobski trg množice, ki jih je godba mahoma pritegnila iz vse Ljubljane, kakor magnet. In marsikdo, ki ga sicer vse leto pot ne zaneslo tod mimo, v ta starinski del bele Ljubljane, se je mogel načuditi, kako je prav za prav Šentjakobski del navzlic obnovi še zapuščen in malo poznan. Koliko presenečenja za takega redkega gosta, ko je spoznal, kako so se že razšli topoli, kako lepa je perspektiva po Cojzovem grabnu, kako močno kuliso tvori v ozadju Grad, ki se ves preja in prenavlja in je pravkar poln svežega zelenja in cvetja.

Solnce je toplo gredo, da so se nekateri že kar pomikali v senco, večina pa je hvalila obkolila godce in jih nagajala s toplo pohvalo. Enako simpatično pa je sprejela tudi ubrano petje »Ljubljanskega Zvona«. Nastopi pevskih zborov bodo dali ljubljanskim promenadnim koncertom čisto nov noto. Zlasti pri Šentjakobu je petje dobro odmevalo, ker so bili pevci (kakor tudi godba) zbrani pred cerkvijo, s katero tvori šentjakobska šola velik kot. Sprednje godbe kakor petja je bil zares prav dober in občinstvo pri nobeni točki ni štedilo s pohvalo. Celotni koncert je prenašal tudi radio.

V proslavo mednarodnega ženskega dneva

Zveza delavskih žensk in deklet je s sodelovanjem prosvetnega društva »Svoboda« in godbe »Zarja« priredila v soboto VII. delavski prosvetni večer kot slavnostno akademijo, s katero je počastila delavsko ženo in mater. Predsednica zveze ga. Brezjarjeva je v lepem pozdravnem nagovoru manifestiral za enakopravnost žene in za odpravo socialne krivice v svetu. Vsa njena izjavljanja so bila sprejeta z velikim odobravanjem. Nato je godba »Zarja« zaigrala himno in zatem arije iz oper »Carmen« in »Faust« pod vodstvom kapelnika g. Cerarja.

Kakor vselej je tudi to pot bila »Zarja« deležna lepega priznanja. Velikega odobravanja je bil deležen tudi pisatelj g. Rudolf Golouh iz Maribora, ki je predaval o ženi v današnji družbi. Njegovo predavanje je bilo pravcat slavospev ženi v preteklosti in sedanjosti. Zdjaj, ko vlada po vsem svetu sovraštvo, ko groze nove vojne, nova krvoprelitja, je žena tista, ki je poklicana, da ustvarja ljubezen med narodi, kulturo in mir. Če je katera žena v svetu dandanes res poklicana, da okrepi med narodi čut solidarnosti, je to prav gotovo jugoslovenska žena, vztrajna, mučeniška jugoslovenska mati. Jugoslovenska mati je rodila v tobo stoletij sto in sto tisoč sinov, ki so morali poginiti v borbi za dosegajo najemtarnejšega prava: nacionalne svobode. V koncertnem delu so nastopili: altistka Helena Lapajnetova, pri klavirju Silva Hraščevič, violinistka Roza Lubčeva, pri klavirju Pia Menardijeva, baritonist Mirko Dojčin, pri klavirju Ivan Fink, recitatorica Poldi Skukova in šramelkvartet »Erika«. Bil je res pravi pester program. Večer je v vsakem pogledu zelo lepo uspel. Dvornica je bila nabito polna.

Večer ruske kulture

Snoči je Ruska matica priredila v svojih prostorih v stari Šentpetrski vojašnici intimo lep večer ruske kulture, s katerim je proslavila spomin enega največjih ruskih znanstvenikov, spomin popotnika in zemljepisca Nikolaja Mihajloviča Prževalskega in obenem nazorno pokazala, kako vztrajno napredujejo učenci njene šole ruskega jezika, ki jo že dolgo vrsto let vodi prof. Kun. Slovesno okrašena dvorana je bila polna do zadnjega kotička. Razen številno zastopane ljubljanske ruske kolonije z nekaterimi vseučilišnimi profesorji na čelu je večer priostvovali tudi lepo število slovenske mladine, ki se z vso vneto zama za neizčrpna bogastva ruskega duha. O velikem pionirju Prževalskem je govoril g. Voronov, ki je v obširnem, nazorno poljudnem govoru orisal življenjsko pot velikega moža, ki je v pičlem polstoletju svojega življenja kot oficir carske armade iz lastne pobude in doberšal del tudi ob lastnem strošku organiziral štiri velike znanstvene ekspedicije v Mongolijo, Turkestan, Kitaj in Tibet in s svojih potovanj prinesel Rusiji in Evropi mnogo dragocenih, epohalnih odkritij o deželah in narodih srednje Azije. Predavanju je sledil literarni del, na katerem so se občinstvu vzgledno predstavili učenci šole ruskega jezika. Gdč. Dolganova in Dečmanova sta recitirali dve pesmi Lermontova, gdč. Ravnharjeva in g. Flere Baljmonta, g. Erur Bloka, gdč. Hribarjeva in g. Grigorovič-Barski Puškina, g. Asejev Merežkovskega. Deklamacije so živo prikazale, kako se učenci šole intimo vživljajo v vrednote klasičnega ruskega duha. Prav lepo sta uspešala dialoga iz »Boris Godunova« (gdč. Ravnharjeva in g. Grigorovič-Barski) in »Revičorja« (gdč. Hribarjeva in g. Asejev). Ruske romane sta z občutjem prednašala ga. Kulakova in g. Jermakov, gdč. Dečmanova je prisrčno podala še partijo iz Borodina, za zaključek umetniškega dela večera pa je trio bratov Kroljovih zapel še nekaj ruskih narodnih pesmi.

Prijetni večer se je zaključil s plesom. Ruska matica, zlasti pa še njena šola ruskega jezika sta pokazali, da tvorita v našem kulturnem življenju živo, tvorno enoto.

Predavanje dr. Böhma v »Soči«

V soboto zvečer so bile na sporedu razne prireditve in družabni večeri, med katerimi je v prvi vrsti omeniti že tradicionalno »Sočino« predavanje pri Levu, kjer se je zopet zbralo mnogo »Sočanov« in prijateljev društva. To pot je predaval znani naš strokovnjak prof. dr. Böhme o izredno zanimivi snovi, o potih inflacije. Predavatelj je uvedel med poslušalce družbeni funkcionar g. Šfiligol, nato pa je g. Böhme obširno raztolmačil za sedanje čase važno vprašanje. Predavatelj je bil za svoja izčrpna izjavljanja nagrajen z živahnimi aplavzom.

Drzen rop

V soboto zvečer okrog 20. se je vračala po Dolenjski cesti domov zasebnica Emilija

Salbacherjeva. Vso pot do Rudnika ji je sledil neki mladenič, ki jo je nenadno z desničjo zagrabil za vrat in se preden je mogla zakričati na pomoč, ji je iz rok iztrgal ročno torbico s takšno silo, da je Salbacherjevi ostal samo še ročaj v roki. Mladi ropar jo je nato jadrno ubral proti železniškemu nasipu in izginil. Salbacherjeva je imela v torbici zlato veržico, nekaj denarja, žepni robec in več drugih malenkosti.

Policija je davi prišla nekega mladega fanta z Grosupljega, ki je osumljen roparskega napada, a mu doslej niso mogli še ničesar dokazati.

Nesreča na žični ograji

Popoldne je bila reševalna postaja pozvana na pomoč v Šiško. Marjan Rogl, sin dimnikarja iz Šiške, je hitel čez železniško progo, a ko je hotel čez žičnato ograjo, se mu je žica zataknila za nogo in je dobil nevarno rano. Reševalni avto ga je pripeljal v bolnišnico.

Proslava sv. Janeza Boska na Rakovniku pri Ljubljani

Glavne cerkvene svečanosti sta opravila kardinal dr. Hlond in nadškof dr. Jeglič — Velika procesija

Ljubljana, 15. aprila.

Včeraj in danes je Ljubljana na slovesen način proslavila proglasitev Janeza Boska za svetnika. Cerkvene svečanosti so se pričele že v sredo s tridnevno na Rakovniku, kjer je sedež našega salezijanskega reda, katerega ustanovitelj je sv. Janez Bosko.

Snoči je bila slavnostna akademija v veliki dvorani hotela Uniona v navzočnosti kardinala dr. Hlonda in nadškofa dr. Jegliča. Unionska dvorana je bila polna, akademijo pa je prenašal tudi radio. Navzočji so bili tudi ban dr. Marušič, komandant dravske divizije general Cukavac, ljubljanski župan dr. Puc, škof dr. Njardri iz Križevcev, rektor univerze dr. Slavič, konzularni zbor itd. Spored akademije so oskrbeli skoraj izključno salezijanci sami in njihovi gojenci z Rakovnika (pevski zbor, orkester, deklamacije itd.).

Davi ob osmih se je slovesnost nadaljevala na Rakovniku s pridigo o Janezu Bosku, o njegovem delu in veličini. Pridigal je proš g. Nadrah, ki je namenil svoje besede predvsem mladini, kateri je tudi Janez Bosko posvetil vso svoje življenjsko delo. Mašo je nato daroval kardinal dr. Hlond, ki je po opravi obhajal mladino. Vsa cerkev, predvsem pa glavni oltar in stranski Boskov oltar, ki so ga napravili rakovniški gojenci sami, so bili prav lepo okrašeni z zelenjem. Stene ob Boskovem oltarju so bile prevlečene z rdečo svilo in okrašene s cvetjem.

Glavna cerkvena slovesnost pa je bila ob 10. dopoldne. Slovesno pontifikalno mašo je daroval nadškof dr. Jeglič ob asistenci kardinala dr. Hlonda. Tež slovesnosti so razen številnih cerkvenih dostojanstvenikov prisostvovali tudi ban dr. Marušič, poljski generalni konzul dr. Fiedler-Alberti iz Zagreba in rektor univerze dr. Slavič. Pri maši je pod vodstvom dr. Grzinčiča pel zbor gojencev, ki šteje 130 članov. Slovesnost je trajala skoraj do poldne.

Ob pol 1 se je v veliki obednici zavoda vršil obed, na katerega so salezijanci kot prireditelji proslave povabili dolgo vrsto cerkvenih in civilnih dostojanstvenikov in predstavnikov javnega življenja; med drugimi so se skupnega kosila udeležili kardinal dr. Hlond, nadškof dr. Jeglič, škof dr. Njardri, ban dr. Marušič, rektor dr. Slavič, člani konzularnega zbora, upravnik policije Keršovan, sreski načelnik Znidaršič itd. Med obedom je salezijanski inspektor dr. Walland sporočil zbranim odličnikom, da sta bili s proslave odposlani udanostni brzojavki sv. očetu v Rim in Nj. Vel. kr. v Aleksandrijo I.

Dasi je bil že pri dopoldanskih cerkvenih opravilih izredno velik obisk se je popoldne na Rakovniku in po bregovih okrog cerkve in zavoda zbrala še vse večja množica občinstva iz Ljubljane in okolice. Ob poti, ki drži od Dolenjske ceste do cerkve, se je naselila dolga vrsta branjevcov, ki so razpeli svoje šotore in pričeli prodajati različno božjepotno in drugo blago. Izredno lep in topel dan je privabil iz mesta tudi mnogo tistega občinstva, ki sicer bolj poredkoma sodeluje pri cerkvenih svečanstvih. Ob pol 4 je imel stolni pridigar kanonik g. dr. Opeka pridigo, katero so številni zvorniki od cerkve prenesli tudi med množico, ki se je nabrala po bližnjih travnikih in bregovih. Po pridigi se je razvila velika procesija, v kateri sta bila med drugimi cerkvenimi predstavniki tudi kardinal dr. Hlond in križevski vladika dr. Njardri, ki je nosil relikvije sv. Janeza Boska. Procesija se je z Rakovnika pomikala po Dolenjski cesti čez železniško progo ter po Galjevici in Orlovi ulici nazaj na Dolenjsko cesto in Rakovnik. Za cerkvenimi dostojanstveniki so trije pari belcev na zeleno okrašenem vozu vozili kip sv. Janeza Boska, ki bo v spomin na te slovesne dni stal na svojem oltarju v cerkvi.

Mariborski dogodki

Maribor, 15. aprila.

V soboto zvečer je skicala podružnica Udruženja jugoslovenskih nacionalnih železničarjev

v veliki dvorani Narodnega doma zborovanje, ki je bilo zelo obiskano. Poročali so razni govorniki o stanju podpornega fonda Društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru. Navzočni zborovalci so energično protestirali proti gonju marksističnih železničarjev, ki se protivijo, da bi društvo prešlo v samoupravo. Govorniki so ponovno obsodili nekorektno poslovanje bivše uprave društva, zaradi katerega je bilo društvo že pred petimi leti razpuščeno in dobilo komisarja. Z zagotovilom, da bo banska uprava potrdila zadnje volitve delegatov za občni zbor društva, so se zborovalci mirno razšli.

Danes dopoldne pa je v mali dvorani Narodnega doma polagalo obračun svojega dela pevsko društvo

Jadran.

Zbor, ki ga je vodil agilni predsednik dr. Josip Bergeč, je bil obiskani kakor redkokdaj. Udeležili so se ga pa tudi zastopniki drugih društev, med njimi predsednik »Nanos« Marino Kralj, in predstojnik kluba »Meja« dr. Irgolič. Iz poročila tajnika Jošipa Bratoča je razvidno nemurno delovanje društva, ki je posvetilo lani vse svoje sile narodnoobrambenemu delu in je s svojo pesmijo podžigalo narodno zavest na naši severni meji, ki je prepuščena sami sebi in se pogreva v narodno mlačnost. »Jadran« je bil prvi med številnimi narodnimi organizacijami, ki se je lotil tega težavnega dela in dosegal prav lepe uspehe. Lani je priredilo društvo štiri lastne dobro uspele nastope, sodelovalo pa je pri 21 prireditvah drugih društev. Društvo je vršilo tudi poredno kulturno delo in pomagalo pri morskim beguncem. Z društvom »Nanos« je bilo v najtesnejših stikih. Ker se je dosedanjí predsednik dr. Bergeč, katerega zasluga je, da se je društvo povzpelo na tako višino, zahvalil za predsedniško mesto, je bil izvoljen za predsednika dr. Slavko Fornazarič na čelu starega odbora z manjšimi izpremembami.

Popoldne je bilo na Tezmem

veliko zborovanje obrtnikov, ki ga je skicalo Udruženje obrtnikov za okolico Maribora. Zborovanje je bilo v Šabelovi gostilni in so na njem razpravljali o raznih aktualnih zadevah, ki tade naše obrtnike. Sprejete so bile tudi resolucije, ki bodo poslale odličnim članijem.

V soboto pa so imeli obmejni organi pri št. Ilju dober lov. Že dalje časa so

sumili nekega posestnika iz št. Ilja, da je tihotapec in tihotapecin.

tihotapi saharin.

V soboto so ga zasačili, ko je peljal iz Avstrije v pekovskem košu 37 kg saharina, vrednega nad 50.000 Din. Saharin so zaplenili, posestnika so pa prepeljali v Maribor in ga izročili tukajšnjemu carinskemu oblastvu.

Nova solarna v Ulcinju

Dasi ima naša država nad tisoč kilometrov morske obale in poleg tega tudi dva rudnika kamene soli, smo vendar morali vse doslej uvažati veliko količino soli iz inozemstva, kar domača produkcija ni zadostovala. Imeli smo namreč samo dve solarni in sicer na Pagu in v Stonu. Ki pridelujeta največ 10 do 12.000 ton morske soli na leto, kar pa je daleč premalo za našo porabo. Da bi se skrešili izdatki za potrebitino, ki si jo moremo v izdatni količini pridelati doma, in da bi imeli pri tem zasluska lepo število naših delavcev, se je monopolna uprava odločila za zgradbo velike najmoderneje urejene solarne v ulcinjski okolici ob »Zogajskem blatu«.

Dela za novo solarno so se pričela že leta 1927 in so v 6 letih toliko napredovala, da bo solarna dovršena že proti koncu aprila ali pa v začetku maja letos. Nova solarna obsega 841 ha površine ter je razdeljena na 4 izhlapevališča s 103 bazeni. Solarna se napaja z morsko vodo iz Zogajškega blata, notranjega slanega jezera, ki je v zvezi z odprtim morjem.

Kakor se računa, bo solarna dajala na leto do 50.000 ton soli, s čimer bo v polni meri krita vsa naša potrebitina in se bo tako uvoz soli iz inozemstva lahko ustavil. V državi bodo ostali lepi zneski, ki so se doslej plačevali za uvoz soli.

Nova solarna bo pričela posloovati že meseca maja in v dobrih dveh mesecih v dobri tako zvanega »nasada« se bo pokazalo precej točno, kolik bo njen pridelek. Trajanje »nasada« je seveda v glavnem odvisno od vremena, kajti čim bolj greje solnce, tem hitreje izhlapeva morska voda.

Človek in dom

viji »ŽIVLJENJE IN SVET«. V tej rubriki poročajo strokovnjaki in strokovnjakinje o umetnosti, kako se s skromnimi sredstvi uredi okusno, udobno in lepo stanovanje, ki pomeni pol življenja. Poleg tega prinaša obilico praktičnih nasvetov za vsakdanjo uporabo

Naročite — čitajte „LJUBLJANSKI ZVON“

Trikratna zmaga JNS v litijskem srezu

Pri včerašnjih ponovnih volitvah v občinah Šmartnem pri Litiji, pri Sv. Križu nad Litijo in na Poljniku so volilci privedli svoje občine v tabor vsedrjavne nacionalne misli

Litija, 15. aprila.

V Litiji, na sedežu sreske JNS in sreskega načelstva, je bilo danes ves dan zelo živahno. Kljub lepemu sončnemu pomladanskemu dnevu večina naših tržanov ni odšla nikamor ali pa le na krajše izlete v okolico. Vsa javnost je namreč stala pod vtišom volilne borbe za naše tri občine Šmartno, Sv. Križ in Poljnik, kjer so bile lanske občinske volitve zaradi nekaterih malenkostnih formalnih zadev razveljavljene.

Na celjsko upravno sodišče so se namreč pritožili proti volitvam iz vseh treh občin člani opozicijskih punktaških list, ki so v svojih pritožbah navajali domače razne izmišljene nepravilnosti in sploh gorostasnosti največjega kalibra, zaradi katerih so zahtevali ponovne volitve. Oblast jim je ugodila; današnji dan pa jim je prinesel blaznjo, kakršne morda nikoli niso pričakovali. Za današnje bitko so se pripravljali dolge mesece z vsem svojim volilnim aparatom, ki pa jim je prinesel popoln polom.

Zato je vsa naša nacionalna javnost navdušena nad krasno zmagoslavno nedeljo. V srezo so je mudil ves dan tudi naš narodni poslanec Mravljica, ki je večkrat obšel vse navedene tri postojanke.

Volilni rezultat je naslednji:

V Šmartnem je bilo volilnih upravičencev 933, glasovalo pa jih je 776. Lista nosilca Strmana (JNS) je dobila 406 glasov, opozicijska lista Drčarja pa 370 glasov. Lista župana Strmana je dobila na ta način 20 odbornikov, Grčarjeva pa 4.

Na Poljniku je bilo volilnih upravičencev 520, glasovalo pa jih je 427. Za listo Pograjca (JNS) je bilo oddanih 242 glasov, za opozicijsko listo Štempiharja pa 185 glasov.

Pri Sv. Križu je bilo volilnih upravičencev 757, glasovalo pa jih je 470. Lista nosilca Božiča (JNS) je dobila 258 glasov, opozicijska lista pa 232 glasov.

Zdravstveno stanje v rudniški občini

Zagorje, v aprilu.

Z rastočo brezposelnostjo, ki zaposluje obširen skrbstveni aparat, gre roko v roki intenzivno delo za zdravje občanov, pri dosti manjšem aparatu in gmojni moči. Kvarne posledice manjšega zasluska in brezposelnosti se odražajo v zmanjšanem konzumu življenjskih potrebščin in pomanjkanju denarja za zdravljenje, zaradi česar polagoma, a dosledno propada narodovo zdravje, kar pa je šele začetek pogubnega vala, ki prihaja. Večina zdravstvenega skrbstva se mora omejiti na posvetovalni boj, ugotavlja se bolezn, oboleli ljudje zvedo, da so zapisani smrti, ako se ne zatežejo v draga zdravilišča ali če si ne morejo kupiti vsaj cenjenih zdravil, da ne govorimo o dragih specialitetah. Ljudje že ne kupujejo skoro nobenih zdravil več, apatično prepuščajo sebe in družino dobri usodi in hirajo brez upanja, smrti v naročje. Ne obiščejo zdravnikov, kadar ga je treba plačati, ker ne premorejo denarja za kruh, ki naj jih reši pred smrtjo od lakote. Socialni urad išče in najde potov, da jim tega slednjega ni treba, a za zdravljenje ne ostane nič; in kar je najbolj tragično: človek nima časa za bolovanje, ker se mora do zadnjega gnati za kosčkom kruha. Bolezen ga vrže šele, ko so mu posle vse moči. In potem navadno ne vstane več.

Vse naloge zdravstvenega značaja, ugotavljanje, nasvete in predpise, zaščitno in ambulantno zdravljenje itd. vršita v občini banovski zdravnik dr. Slavko Grum in zdravnik bratovske skladišnice dr. Tomo Zarnik, s pomočjo treh sester in šestih bolnic. Na razpolago je lepa izolirnica (16 postelj) s kopalnicami, 2 usmiljenki in zasilna bolnica bratovske skladišnice (6 postelj, 1 civilna strežnica). V Zagorju sta zobotehniški atelje (2 pomočnika) in lekarna. Protituberkulozni dispanzer v Trbovljah ugotavlja pljučne in druge bolezni tuberkulozne značaja ter predpisuje nego. Tamkaj zaposleni dr. Prodan sprejema enkrat tedensko in mora v 2 do 3 urah pregledati 100 do 150 ljudi. Za vse ogromno delo ima na razpolago zaščitno sestro, ki dela obiske na domu tudi v naši občini. Razumljivo, da

ob vsem požrtvovanju teh dveh ne ostane časa niti sredstev za zdravljenje. Potrebna bi bila vsaj še ena sestra, a ni denarja za drugo moč. Iz Zagorja gresta tedensko najmanj dva na rentgenski pregled.

Veliko število brezposelnih in s tem združena revščina, slaba obleka, nezadostna prehrana in neprimerna stanovanja so po večali naklonjenost k obolenjem, kar vse se odraža v velikem številu brezplačnih ordinacij siromašnih prebivalcev, ki znaša 1253. Najčesteje je razsajala davica (20 primerov, 1 smrt). Stavljen je bil predlog za zaščitno cepljenje. Polletni pregledi učencev so se vršili sistematsko in kontrolno. Pregledanih je bilo 28 učiteljev in 962 učencev. Otroci zagorske šole nimajo zasa primernega higijenskega poslopja in se morajo dremati v raznih učilnicah, kar ne vpliva ugodno niti vzgojno niti zdravstveno in zmanjšuje tudi učne uspehe. Posvetovalnica za matere (dr. Grum) je odprta v petkih od 8 do 9 ure in je lanske leto prišlo 75 mater z 49 dojenčki. V bratovski bolnici je bilo 24 bolnikov, oskrbnih dni 132. V izolirnici 327 oskrbnih dni.

V občini, posebno v hribskih vaseh je še dosti nepoučenega ljudstva, ki se obrača do paderjev in porabljaja primitivna, največkrat nevarna sredstva za zdravljenje. Zato je imel dr. Grum 17 predavanj, katerih se je udeležilo 1560 oseb, katere je poslušal redno približno vsak deseti občan. Trenutno se vrši za gasilske čete samaritanski tečaj, katerega obiskuje redno 50 do 60 ljudi obojega spola iz najoddaljenejših vasi (Kobilovrt, Čemšenik). Mrliški ogledi so štirje. Razkužen je se izvršilo 34. Posebno pozornost bo treba posvetiti pomenkljivi kanalizaciji, ki v času gotovih kužnih bolezni predstavlja veliko nevarnost.

Intenzivno delo na zdravstvenem polju je doslej obvarovalo prebivalstvo večjih pretesrov, za kar gre hvala obema zdravnikom in pomožnemu osebju. Ob zboljšanih gmojnih razmerah, za katere je že skrajni čas, ob večji pomoči oblasti ter z uvedbo splošnega zavarovanja bo v bodočnosti mogoče odvrniti katastrofo, ki sicer preti revirjem sploh.

Evgen Demetrovič†

Zagreb, 15. aprila. č. Snoči so našli v stanovanju v Galjevi ulici št. 2 mrtvega znanovnanju Evgena Demetroviča. Zvenega novinarja Evgena Demetroviča. Zvečer ob pol 10. se je namreč vrnil v Zagreb iz Rogaske Slatine njegova žena Jelica, ki ga je našla mrtvega v postelji. Pokojnikova soproga je odpotovala iz Zagreba na velikonočno soboto v Rogasko Slatino, kjer se je mudila ves čas z otroki. Pokojnik Demetrovič li je sporočil iz Zagreba, da bo tudi sam prišel v Rogasko Slatino, ker pa ni došel, je prispela v Zagreb, da vidi, kaj se je dogodilo. Kakor rečeno, ga je našla mrtvega. Domnevali, da je umrl že 6. t. m., ker so našli poleg njegove postelje liste od tega dne. Ker je pokojnik vsak dan čital liste in kasnejših niso dobili pri njem, je vsekakor verjetno, da je bil že 6. aprila mrtvev. O dogodku je bila obveščena policija in bodo jutri truplo obducirali, da ugotovijo pravi vzrok smrti. Najbolj verjetno je, da je umrl zadet od kapi. Pokojnik je bil star 52 let in je bil novinar že 30 let. Svoji čas je bil pripadnik socialnodemokratske stranke, ter je urejal socialistično »Slobodno Riječ«. Od l. 1916. do 1925. je bil urednik in glavni urednik »Jutrnjega lista«, ki se mu ga je posrečilo dvigniti zaradi svoje sposobnosti v gospodarskih zadevah na znatno višino. Koneje je bil solastnik in glavni urednik »Morgenblatta« in solastnik »Jugoslovenskega Lloydja«. Pozneje je pričel izdajati tednik »Zora«, ki pa ni dolgo izhajal. Izdajal je tudi še razne druge manjše liste. Pokojnik zapušta ženo in 4 otroke. Kakor znano, je njegov brat minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrovič. Bodi zaslužnemu novinarju ohranjen časten spomin!

Dijaštvo in politika

Bukarešta, 15. aprila. p. Listi poročajo, da je vlada na svoji zadnji seji razpravljala o ukrepih ki naj bi preprečili česte politične demonstracije na univerzah in onemogočili vmešavanje učee se mladine v dnevno politiko. V to svrho namerava vlada izdati poseben zakon, po katerem bo moral vsak slušatelj univerze pri vpisu podpisati izjavo da se za dobro študij ne bo vmešaval v politiko. Vsak slušatelj, ki bi to obveznost prekršil, bo takoj izključen in se ne bo mogel več vpisati na nobeno domačo univerzo.

Poset bolgarskih agronomov

Sofija, 15. aprila. p. Davi ob 7. je odpotovala iz Sofije v Jugoslavijo skupina bolgarskih agronomov, ki bodo posetili živinorejsko razstavo v Novem Sadu in razna druga jugoslovenska mesta. V Jugoslaviji se bodo mudili 10 dni.

Radio

Torek 17. aprila.

LJUBLJANA 11.: Šolska ura: Martin Krpan — lutkovna igra v 8. dejanjih, izjava lutkovni odsek Sokola I. — 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13.: Čas, plošče. — 18.: Otroška ura: Pravljičje (Ludvik Mrzel). — 18.30: Plošče. — 19.: Vzgoja mladine v Sokolu (Zagore Franc). — 19.30: O mornarici v Bolki Kotoraki (Huber Marjanovič). — 20.: Duet dveh saksofonov (gg. Zilher in Nerat). — 20.45: Vokalni koncert ge. Zofke Levčičkove. — 21.15: Radio orkester. — 22.10: Čas, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

BEograd 17.: Koncert godbe na pihala. — 20.: Klavirski koncert. — 21.20: Koncert orkestra in solistov. — 22.: Narodne pesmi. — 22.45: Koncert ciganske kapele. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17.: Koncert godalnega tria. — 20.15: Orkestralni in pevski koncert. — 21.10: Recitacije. — 21.45: Plesna glasba na ploščah. — PRAGA 20.05: Koncert sodobne glasbe. 20.20: Slovaški literarni program. — 21.10 Mešan program iz Brna. — 22.30: Popotniške pesmi. — BRNO 19.20: Baročne pesmi s spremljevanjem orkestra. — 20.05: Prenos iz Prage. — 21.10: Glasbeno potovanje po Orientu. — 22.30: Sodobne češke pesmi. — VARŠAVA 19.25: Mozartova komorna glasba na ploščah. — 20.02: Opretni večer. — 22.30: Plesna muzika. — DUNAJ 12.: Orkestralni koncert. — 17.20 Arje in pesmi. — 19.15: Koncert godbe na pihala. 20.40: Literarni program. — 22.: Plesna muzika. — BERLIN 20.15: Mešan glasbeno literarni program. — 21.20: Reportaža. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — KONIGSBERG 19.: Slušna igra. — 20.15: Program kakor v Berlinu. — 21.15: Violinske in klavirske skladbe. — 21.40: Balade. — 22.30: Nočni koncert iz Frankfurtu. — MÜHLACKER 19.: Lahka in plesna glasba. — 20.15: Program kakor v Berlinu. — 21.40: Skladbe za violino in klavir. — 23.: Nočni koncert iz Frankfurtu. — 24.: Orkester. — BUDIMPEŠTA 17.30: Plošče. — 18.35: Klavirski koncert. — 20.: Razvoj madžarske opere. — 22.: Lahka glasba. — 23.: Godba za ples. — Rim 17.10: Vokalen in instrumentalni koncert. — 20.45: Mešan program. — 21.45: Lahka glasba.

V šestih urah iz Prage v Split

Za mednarodno telovadno tekmo v Budimpešti

Pri izbirnih tekmah naših Sokolov je tekmovalo 22 bratov — Prvo mesto je zasedel član jeseniškega Sokola Janko Pristov, drugo pa član Sokola Maribor-matice Tošo Primožič

Ljubljana, 15. aprila.

Včeraj in danes so se vršile na letnem telovadšču Ljubljanskega Sokola II. izbirne tekme za mednarodno telovadno tekmo v Budimpešti, ki bo v dneh od 31. maja do 3. junija. K tekmam se je prijavilo 22 bratov in 7 žup našega saveza. Zanimanje za tekme je bilo izredno veliko ter je včeraj in danes prisostvovala tekmam velika množica sokolskega članstva in občinstva, ki je z največjim zanimanjem sledilo izredno hudi izbirni tekmi. Nekatere vaje so utrudile ter zahtevale od tekmovalca izredne napore; kljub temu so vztrajali do konca skoro vsi tekmovalci iz izjemo dveh bratov, ki sta morala zaradi poškodb odstopiti, tako da je tekmo končalo 20 bratov.

O putu včerajšnje tekme smo že poročali. Danes dopoldne so se vršile tekme v obveznih in prostovoljnih vajah na drugo na konju na šir, v preskokih čez konja, v skoku v višino ob palici, v metu krogle in v metu na 100 m. Tudi danes so nekateri tekmovalci pokazali na posameznih orodjih sijajne izvedbe. Na konju se je zlasti odlikoval Tošo Primožič, ki je za obe svoji vaji prejel polnih deset točk; prav tako se je izkazal na drugo s svojo prostovoljno vajo, medtem ko je imel pri obvezni vaji na drugo malo smole. Izvrstno se je odrezal na drugo tudi Pristov, dalje Forte, Zupančič in Vadnov. Pri panogah iz lahke atletike smo videli, da bratje tudi te niso zanemarjali v zimskem času. Tako so v skokih ob palici skočili za polne točke — 3 m — Primožič, Zupančič in Prstov. Enako so pri metu krogle in v metu na 100 m bili doseženi razmeroma lepi in častni uspehi. Sodniški zbor je svojo težavno nalogo rešil prav zadovoljivo. Tekma je trajala

nepretrgano od pol 8. do pol 16. brez odmorov.

Po končanih tekmah se je zbral sodniški zbor pod vodstvom načelnika Ambrožiča k seji, nato pa so bili razglašeni zbranim tekmovalcem naslednji uspehi: 1. Pristov Janko, Jesenice, 191,70 točke od 210 dosegljivih; 2. Primožič Tošo, Maribor-matica, 187; 3. Zupančič Neli, Ljubljanski Sokol, 184,30; 4. Forte Miroslav, Ljubljanski Sokol, 183; 5. Grillec Konrad, Celje, 179,80; 6. Vadnov Jože, Ljubljanski Sokol, 176,35; 7. Boltičar, Zagreb II., 168,60; 8. Vukitevič, Zagreb II., 165,50; 9. Ivančević, Zemun, 158,70; 10. Žnidarič, Zagreb II., 155,10; 11. Budja, Beograd, 154,60; 12. Košnik Milan, Kranj, 152,50; 13. Jelič, Zagreb II., 144,90; 14. Vilič, Novi Sad, 144,60; 15. Frelj Emil, Sokol Ljubljana II., 139,90; 16. Rumenič, Beograd, 137,30; 17. Stergar Miloš, Beograd, 130,20; 18. Potokar Milan, Ljubljanski Sokol, 123; 19. Lesjak, Celje, 122,10; 20. Bela, Maribor-matica, 118; 21. Skrbinec, Ljubljanski Sokol, 61,90; 22. Merzlikin, Beograd, 37,20.

Zatem se je načelnik Ambrožič s toplimi besedami zahvalil vsem tekmovalcem za vsedno disciplino ter jih pozival k vztrajnemu urjenju doma za bodoče sokolske in mednarodne tekme.

Načelnštvo je dalje sklenilo, da se bo od 20. t. m. dalje skupno vadilo v Ljubljani prvih 11 tekmovalcev in br. Vilič, od katerih se bo potem izbrala vrsta 6 tekmovalcev in 2 namestnikov, ki bo odšla na mednarodno telovadno tekmo v Budimpešto. Izbirne tekme so vsakakor pokazale, da razpolaga naše Sokolstvo s prav dobrim telovadnim materialom.

Živahen tujski promet se nam obeta

Ljubljana, 15. aprila.

Včeraj se je vršila v palači Ljubljanske kreditne banke seja funkcionarjev Zveze za tujski promet in raznih drugih tujskoprometnih interesov. Iz razgovorov, predlogov in sklepov izhaja, da se tujskoprometni javni delavci z vnašo brigo za napredek slovenskega tujskega prometa.

Tujskoprometna sezona se bliža in obljuba postati letos navzlic krizi prav v Sloveniji kaj živahna. Poroki za to so sistematično propagandno delo naše Zveze za tujski promet, naši prelepi kraji sami po sebi in pa naša nizka valuta.

Na seji se je razpravljalo o ukrepih, ki jih je treba storiti v propagandne svrhe, kakor tudi o upih, ki se obetajo v letošnji sezoni. Podano je bilo tudi poročilo o pogajanjih, ki so pravkar v teku med našo državo in Nemčijo. Pogajanja potekajo ugodno. Če se sprejmejo predlogi Jugoslavije, lahko pričakujemo v letošnji sezoni prav obilen poset nemških gostov. Razgovor pa je bil tudi o zelo ugodni tujskoprometni konvenciji z Madžarsko, s čimer bodo pridobili naši tujskoprometni kraji na Gorenjskem, zlasti pa naše največje zdravilišče in kopališče Rogaska Slatina, ki bo spet imela stalen kader gostov. Zastopniki naših zdravilišč in kopališč so izjavljali, da prihajajo dnevno množično vprašanja in prošnje za doposlanje propagandnega materiala tako od privatnikov kakor tudi od raznih propagandnih pisarn po svetu. Na čelu v tem pogledu je Nemčija.

Gradbeni in progovodni železničarji so zborovali

Ljubljana, 15. aprila.

Ob nepričakovano veliki udeležbi se je danes dopoldne vršil v dvorani OUZD občni zbor odseka gradbenih in progovodnih služb UJNZB. Otvoril ga je predsednik g. Jug Leopold, pozdrvil zborovalce, zastopnika oblastnega odbora Udruga jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev g. Rotarja in zastopnika »Jutra«, nato pa prešel na strokovno in socialno stanje progovnih službenikov, ki so od vseh strok železniške službe najbolj udarjeni zaradi nedostatnih kreditov. Organizacija je nešteto krat brez uspeha intervenirala. Razmere na progah so vedno slabše. Socialno stanje delavstva, ki mora kar po pol meseca počivati, gotovo ni zavidno. Predsednik je nastopil tudi proti brezplačnim dopustom in zahteval za gradbeno in progovodno službenike iste pravice kakor njih imajo uslužbenci pri prometu. Govoril je še o pomankljivostih raznih pravilnikov. Pripomnil je, da bi bilo stanje progovnih uslužbencev znatno boljše, če bi se zakoniti in pravilniki točno izvajali. Zelo pereče je tudi vprašanje brezplačnih službenih stanovanj, ki so pogosto dražja kakor zasebna. Zelo pohvalno se je izkazal o članstvu, ki se v polni meri zaveda svojih dolžnosti do organizacije, ter ga je pozival, naj se v bodoče še intenzivneje loti dela za doseg svojih socialnih in strokovnih pravic.

Sledilo je obširno poročilo tajnika g. Kureta, iz katerega je razvidno, da je odbor izkušal rešiti to in ono vprašanje.

Tudi tajnikovo poročilo se je gibalo v glavnem okoli nedostatnih kreditov. Da bi se omogočil mirnejša vez med poedinimi vrstami gradbene stroke, je odbor ustanovil referate, tako tehnične za osebe tehnične stroke, referat za nadzornike progovne službe, za progovne čuvaje, za desetarje, za profesionalne in delavce, za računsko - ekonomsko - administrativno osebe itd. Odbor je v teku lanskega poslovnega leta poskušal doseči izplačilo delavskih razlik, izplačevanje med profesionalistom tudi takrat, kadar vršijo delo fizičnega delavca, nakazilo zadostnega kredita za mez-

de in za popravilo stanovanj (upravnih), uvedbo strokovnih tečajev, popravilo delovnega pravilnika, podelitev dopustov nastavljenemu osebju in plačane dopuste pomožnemu osebju, razdelitev potrebnih pravilnikov osebju, ki se pripravljajo za izpite, uporabo izplačilnih kuvert, nastavitve osebja s proge v sekcijah in krajevnih skladiščih, priznanje doklad pri delu na progah Zidani most — Zaprešič (nadzornikom in desetarjem), uvedbo dežurnih zdravnikov, uredba da se omogoči aktivnim uslužbencem zdraviljenje v toplicah. Interveniral je proti uklenjenju srezov nadzornikov proge, nastopil je proti preobremenitvi nadzornikov proge z administrativnim delom, proti znižanju potnih pavšalov, izkušal je spraviti v tek zadnjo glade pravilnika za službeno obleko in je interveniral naposled v raznih osebnostnih zadevah uslužbencev. Vsa ta vprašanja so še danes odprta in sestavljajo javno delo organizacije.

Po teh prvih dveh točkah dnevnega reda je prišlo do besede članstvo, ki je razpravljalo o slabem položaju in zapostavljanju gradbenega osebja, o ukrepih proti počivanju dela na progah in proti brezplačnim dopustom delavcev in profesionalistov, o zahtevi po neomejeni izbiri dopustov delavcev, čuvarjev, desetarjev in ostalih uslužbencev gradbene stroke, o sestavi zahtev gradbenega in progovodnega osebja vseh kategorij, o nastavitvi progovnega in sekcijskega osebja in o sklepih glede nadaljnje organizacije in taktike. Debatu o teh stvareh je bila zelo burna. Posledice zanemarjanja prog so že danes vprašanje javnosti. Ponekod je brzina vlakov znižana od 90 na 50 km. Novi težki stroji v obče ne morejo na progi, hkrati pa grozi skrajšanje prometa, ker je starih strojev že precejšnje število neuporabljivih.

Proti koncu debate se je k besedi oglašil predsednik oblastnega odbora g. Rotar, ki je navzočim zborovalcem pojasnil nekatera vprašanja glede odsekov in prenosov združenja. Pooblaščenec nadzornega odbora je predlagal, naj se obiskovnemu odboru da razrešnica, ki je bila soglasno sprejeta. Nato

so pa sledile volitve, pri katerih je bil izvoljen stari odbor. Zborovalci so se mirno razšli. Zastopani so bili v glavnem delavci, ki zaslužijo 300 do 400 dinarjev mesečno. Najhuje je onim, ki imajo velike družine, a doklad za otroke ni. Do zadnjega časa so delali le 17 dni v mesecu, zdaj imajo 19 delavnih dni. Ta zaslužek ne zadostuje niti za najnujnejše življenjske potrebe.

Ljudje, ki so bolni na železnicah, ledvičnih in kamenih v mehurju ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina uravnava jo leno delovanje črevesa z uporabo naravnih »Franz Josefovcev vodo«. Može zdravniške prakse so se prepirali, da je »Franz Josefovcev« grenčica sigurno skrajno prizanesljivo delujoče salinčno odvajalno sredstvo, tako da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefovcev« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Beograjske stanovanjske razmere

Beograd, 12. marca.

Majhen izprehod po beograjskih ulicah, kratak pogled po hišnih vratih in oknih in pritličju, pa vidiš in veš, da se bliža pomladni selitveni rok, prvi maj. Ni še skoro raj hiše, kjer bi se ne razglašalo: »Stan za izdavanje«. Prvega majnika bomo potem takem imeli zopet pravo pravico spremljevanja narodov v naši prestolnici. In vzklik? Ne, vzrok bo tokrat pač skoraj vsopred isti. Naša prestolnica je v največji meri uradniško mesto. Uradništvo so se v novem proračunskem letu skrbno dobodili, pa je temu treba prilagoditi izdatke, zmanjšati predvsem stroške za stanovanje, poiskati si cenejšo. Ker so stanovanja v starih hišah cenejša kakor v novih, se bodo ljudje selili pač največ iz novih hiš v stane, seveda pa tudi od dražjega središča proti cenejši periferiji.

V Beogradu se je po vojni zgradilo 19.359 stanovanj, 7933 velikih (tri sobe in več) in 11.426 malih. Cene gredo danes pri takih velikih stanovanjih od 1500 do 3000, pri malih od 900 do 1500 Din. Za velika stanovanja prihajajo v poštev pač družine, ki imajo nad 4000 Din mesečnih dohodkov in takih je v Beogradu okoli 8600. Na mala stanovanja po teh cenah pa morejo računati družine, ki imajo vsaj 2500 do 3000 Din mesečnih dohodkov, katerih pa je v prestolnici kakih 8400. Za vse ostalo prebivalstvo z manjšimi dohodki pa so stanovanja v novih hišah nedosegljiva. Če računamo, da živijo v prestolnici kakih 13.200 družin z mesečnim dohodki 1800 do 2500 Din, nekimi 20.000 družin s 1000 do 1800 Din in naposled še približno 9500 družin z mesečnimi dohodki pod 1000 Din, mora potemtakem okoli 42.000 družin s približno 170.000 dušami iskati stanovanja v starih hišah. Cene stanovanjem v starih hišah, zlasti na periferiji, kjer se najubožnejši elogi prebivalstva stiskajo v nezdružljivih lesenih ali z blatom zidanih kolibah, gredo od 150 do 300 Din za sobo, ki je obenem tudi kuhinja, udobnejšim malim stanovanjem, toda brez modernih pritlikalnih, od 500 do 700, z modernimi pritlikalnicami od 800 do 1000 Din. Če se te cene primerjajo z dohodki družin, ki morajo najemati ta stanovanja, se vidi, da samo majhen del teh družin plačuje samo 20 odstotkov svojih dohodkov za stanovanje, dočim mora velika večina dati po 30, 40 in celo 50 in več odstotkov svojih dohodkov za prazne zidove. Pravilno pa bi bilo samo 20 odstotkov, pač po načelu, da se 60 odstotkov dohodkov troši za hrano, 15 za obleko, obutev, kurjavo in razsvetljavo, 5 odstotkov pa za druge manjše potrebe.

Po prijavi hišnih posestnikov se plačuje na leto v prestolnici nekaj nad 657 milijonov najemnine. Lastniki starih hiš, ki jih je 14.237, dobivajo od tega zneska okoli 323 milijonov, 4026 lastnikov novih hiš pa okoli 334 milijonov. Ker vrednost teh 4026 novih hiš znaša okoli 2800 milijonov, se potemtakem, če so prijave hišnih posestnikov resnične, v te nove hiše vloženi denar obrestuje povprečno po 14,5 odstotka.

Če se primerjajo celoletni dohodki beograjskega prebivalstva, ki znašajo po poprečni cenitvi kakih 1527 milijonov s celoletnim zneskom stanovanjskih najemnin, s 657 milijoni, se vidi, da mora beograjsko prebivalstvo plačevati povprečno nekaj nad 43 odstotkov svojih dohodkov za stanovanje. Tako mu torej ostane vsega skupaj se 57 odstotkov za vse ostale potrebe. Če se vzame 15 odstotkov za obleko, obutev, kurjavo in razsvetljavo ter 5 odstotkov za razne manjše potrebe, mu ostane za prehrano samo 37 odstotkov, namestu pravilnih 60 odstotkov. Beograjsko prebivalstvo se mora potemtakem zato, da more stanovati v modernih, marsikdaj in marsikje celo ekrajno nezdružljivih, vložiti v stanovanja, zadovoljevati s povprečno za 40 odstotkov slabše hrano, kot bi mu jo v normalnih razmerah dovoljevali njegovi dohodki. Stare hiše pa so že zdavnaj, pač že pred vojno amotizirane in danes sedaj elajajo v nove hiše vloženi denar pa se hišnim lastnikom obrestuje povprečno po 14,5 odstotka!

In vsaka tega ne bo izpremenilo majniško — »preselejanje narodov«.

Naše gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 16. aprila: Koncert zemunakega pevskega zbora. Izven.

Torek, 17. aprila: Zaprt.

Sreda, 18. aprila: Beograd nekdanj in sedaj. Red Sreda.

OPERA.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 16. aprila: Zaprt.

Torek, 17. aprila: Libuš. Izven.

Ljubljanska opera. Jutri bo prva repriza Smetanove svecane opere »Libuše«, ki je pri premijeri izredno uspešna. Peta se bo izven abonmaja in se sploh ne bo uvrstila v redne predstave. Zato opozarjamo abonente prav posebno na to, da uživajo 300-stotni popust, ako se izkažejo pri blagajni z abonentsko izkaznico.

70 moških ur sta izkopala

Neznanci so ure zakopali brez srebrnih in zlatih delov — Kje so bile ure ukradene, je še zagotetka

Škofja Loka, 15. aprila.

Včerajšnje sobote šolski upravitelj na Bukovici v Selški dolini Oton Fink in njegov svak Mirko Blaž pač ne bosta tako hitro pozabila, saj sta našla v bližnjem gozdu ostanke kar 70 moških žepnih ur, ki so zašle tjakaj po vsej verjetnosti v času prevrata, ko so se pomikale velike množice avstrijskega vojaštva skozi Selško dolino proti domu.

Upravitelj Fink je nameraval nagrabiti za šolski vrt nekaj dobre zemlje, zato je šel včeraj popoldne v gozdček tik za šolo. S seboj je vzel tudi svaka, tako da je šlo delo lažje od rok. Naenkrat pa je zadel svak z motiko ob nekaj trdega. Pod kopačo je zavnelo. Radovedno, kaj prav za prav je, sta hitela kopačo odstranjevati ruševino in prst in sta na mah zagledala pred seboj celo zalogo raznega kolesja, kovinskih delov in ostankov ur. Res prav čudna najdba!

Izvečla sta iz zemlje točno 70 ur, ki pa ne predstavljajo nikake vrednosti. Dotičnik namreč, ki je zagrebel vso to ropotijo, je ure popolnoma uničil, ker je iztolkel iz njih samo zlate in srebrne dele s pokrovi, za ostalo pa mu ni bilo mar. Kljub temu, da je minila od prevrata sem že lepa vrsta let, so bili posamezni ostanki ur še kar dobro ohranjeni, zlasti oni, kjer so se tiščale ploščice tesno skupaj. Veliko večino pa je seveda uničil zob časa; rja je temeljito oprala svoje delo.

Nenavadna najdba je vzbudila v vašici mnogo pozornosti in se je sploščala domnevalo, da so zanesli ure v Bukovico domači tatovi, kar pa je skoro izključeno, ker o kakih tatvini ur v tako velikem obsegu ni nikomur prav nič znano. Če so jih zagrebeli morda avstrijski vojaki, je seveda prav verjetno, da jih niso bili kupili, nego jih kje ukradli.

Danes velika premijera družabne drame

„Roman ene noči“

Razkošje, ljubezen, godba, zabava in smeh.

Liane Hald

Za smeh skrbita

Gustav Dlesli

Ery Bos

Paul Kemp

ELITNI KINO MATICA

Telefon 21-24.

Predstave ob 4, 7½ in 9½.

Za šahovsko prvenstvo Ljubljane

Ljubljana, 15. aprila.

Ljubljanci so lahko ponosni na svoje šahiste, saj so jim priborili ponosni naslov državnega prvaka. Z doseženim prvenstvom pa šahovska sezona še ni pri kraju. Ljubljanski šahovski klub nam je pripravljen lepo presenečenje. Z prihodnjo sredo se bo pričel glavni turnir LSK, ki bo pridobil na pomenu, ker bo z njim obenem zvezano šahovsko prvenstvo Ljubljane. Na tem turnirju se bo odločilo, kdo je trenutno najmočnejši šahist v našem mestu.

Številne prijave nam pričajo, da bo to eden izmed najmočnejših turnirjev, kar smo jih imeli zadnja leta v Ljubljani. Z zdaj se se prijavili skoraj vsi že znani »kanoni« kot Milan Vidmar ml., Ciril Vidmar, Sorli, Furlani, Julij Gabrovšek, Sikošek, Preinfalk in Longer, vsi člani LSK. Prijavila sta se tudi dva Celjane, ki imata prav tako pravico udeležbe na glavnem turnirju. Zlasti močan igralec je Marek, ki si je za časa svojega študija v Brnu priboril v glavnem turnirju drugo mesto. Za drugega igralca Petermana je odbor odločil, da mora odigrati kvalifikacijski match s Požarom, ki mu je na ožjem turnirju manjkalo le pol točke, da bi se plasiral v glavni turnir. O kvaliteti odigranih partij bo nato odločil tehnični odbor.

LSK je povabil tudi šahovski klub Triglav, da prijavi za prvenstvo dva svoja najmočnejša igralca. Turnir bo potem takem zbral vsa šahovska elito v Ljubljani.

Za letovanje mladine na Pohorju

Maribor, v aprilu.

Društvo za zdravstveno varstvo otrok in mladine v Mariboru je zborovalo pod predsedstvom genaralove soproge ge. Marije Maistrove. Društvo oskrbuje naprave Počitniškega doma pri Sv. Martinu na Pohorju. Gospa predsednica se je spomnila umrlih treh članov odbora g. Dimnika, inž. Cerneta in Zuraia. Prva dva sta bila ustanovitelja in sograditelja društva in doma in mu posvetila svoje najboljše moči. Učestnoval se je »Dimnikov sklad«, od katerega obresti bi se vzdrževalo vsako leto vsaj en siromašen otrok brezplačno v Počitniškem domu. Iz tajniškega, zdravstvenega, gospodarskega in blaginjskega poročila je razvidno, da je bilo društvo visoko aktivno. O tem se more prebrati vsakdo nazorno, kdor si ogleda Počitniški dom po sedanjem stanju ter se zamisli v čase, ko je društvo kupilo takorekoč 100 ševine in ekrajno zanemarjeno zemljo. Ogled na izredne sadove požrtvovalnega dela je vsem činiteljem gotovo najboljše zadovoljenje.

Počitniški dom je namenjen zdravstveno elabotnim otrokom predvsem iz socialno šibkih družin. V času bivanja v domu je preoblikovano v polni meri, da se otroci okrepijo telesno in da se jim dvigne odpor na sila za obrambo pred boleznimi za čas zimskih mesecev, ko žive v elabih prilikah. Poleg zdravstvene okrepitve stremi ustanova, dati otrokom tudi razvedrila, učeviti v njih ljubezen do narave, dobrega tovarištva in lepih zdravstvenih naved. Dom je danes tako izpopolnjen, da nudi vsega tega v izobilju in uspehi so iznenadljivi. Bledi, šibki otroci brez volje za igro, brez ljubezni do narave, apatični, brez apetita, se takoj po prihodu v dom razvijejo, apetit postane nenasičen, lica vzcveto in ni nič čudnega, da v teh pitlihih 4 tednih pridobe 5 kg na teži. Higijenske prilike v domu so brezhibne. Vode je v izobilju, tako pitne z vodovodne napeljave, e katero je preokrbljen vsak objekt, prhe, kadna kopal in odprti plavalni bazen. Zdrave in obilne hrane je na razpolago v petih dnevnih obrokih. Vsaka 15 do 20 otrok broječa skupina ima stalno svojega voditelja in vzgojitelja. Zdravnik je bil tudi v pretekli sezoni stalno v domu, istotako zdravstvena sestra. Razen kakih malih prask, bolnega zoba ali angine ni bilo resnejšega obolenja. V domu je razvrščen dan po preciznem dnevnem redu, ki po dosežanih izkupitvih ne potrebuje nikakih izprememb. Od ustanovitve društva l. 1929 do 1933 je bilo oskrbovanih vsega 1754 otrok.

Dokupilo se je 8280 m³ posetva. Poleg vsakoturnih stalnih gospodarskih popravil na polju, travniku, v vrtovih in gozdih so se vršile izredne dela, ki pomenijo znatno zvišanje vrednosti posetva. Izstrelilo se je zopet mnogo ekal in tako izboljšalo travnišvo. Kamnje se je uporabilo za zidavo motorne hišice, škarpe in dveh mostičev

preko domačega potoka. Preko mostičkov je bila izpeljana lepo zgrajena cesta, ki vodi od gospodarskega posestva čez posestvo, katero je dobilo to leto društvo v dar od g. dr. Lipolda. Iztrebil se je gozd. Gudaraka šola je z učenci od Sv. Martina in iz Tinja pogostila gozd s 19.270 sadikami. Na novem posestvu so iztrebili grmičevje ter pripravili teren za travnik in sadonosnik, kjer je bilo na novo nasajenih 110 sadnih dreves. Vsem tem izrednim delom je posestvo pridobilo na vrednosti, saj je res vzorno orodje, kar je gotovo vzgled vsem prebivalcem v kraju. S pridom se goji živinoreja, perutninarstvo in svinjereja.

V zgradbah se je znatno pomnožil počitniški inventar. Dognadil se je vodovod v vseh poslopih in prostorih. Napeljana je voda tudi na vrt. Blagajna je izkazala Din 783.224 prometa. Da je moglo društvo vse to izvršiti, se mora zahvaliti dobrotnikom in pospeševalcem, predvsem kr. banaki upravi in mestni občini mariborski, ki nudi znatno podporo in pošilja vsako leto 90 do 100 otrok na počitnice. Slovensko žensko društvo pokloni vse izkupičke svojih prireditelj, koncertov, tombol in čajank. Nadalje so med dobrotniki Zdravstveni dom. Posejilnica Maribor, Tovarna za dušik v Rušah, tovarne kemičnih izdelkov v Hrastniku Zdravilišče Rogaska Slatina in tvrdka Westen, tovarna Hutter, tvrdka Rzenner in drugi. Predvsem pa pričiše priznanje odbora, ki je bil z malimi izpremembami izvoljen v dosežanem sestavu.

Planinsko polje še zmerom veliko jezero

Rakek, 14. aprila.

Visoka voda po notranjskih poljih prav počasi odteka. Pred 14 dnevi v veliko jezero izpremenjena Loška dolina je zdaj že brez vode. Povoden je po njivah napravila veliko škodo, zakaj odnesla je na mnogih mestih plodno prst in nanesla kamenja in dračja. Z njiv je marsikdo odplavila ozimno. Cerknisko jezero je še zmerom visoko. Zlasti huda katastrofa pa je zadela Planinsko polje, ki je še vedno pod vodo in je vsa ravan prav tako veliko jezero. Promet po banovinski cesti od Planine na Rakek je zelo težaven, ker se voda s ceste še ni odtekla. Voda stoji ponekod do 5 m visoko. Lanske povodnji so Planincem odnesle do 150 voz sena in otave. Vse to je voda zanesla v požiralnike in jih zamašila, česar posledica je, da voda zdaj še počasneje odteka skozi požiralnike dalje na ljubljansko Barje. Uvedena je akcija, da se požiralniki očistijo, toda trajalo bo še dokaj časa, preden se bo rešilo vprašanje kredita. V celem je Planina že dober mesec pod vodo.

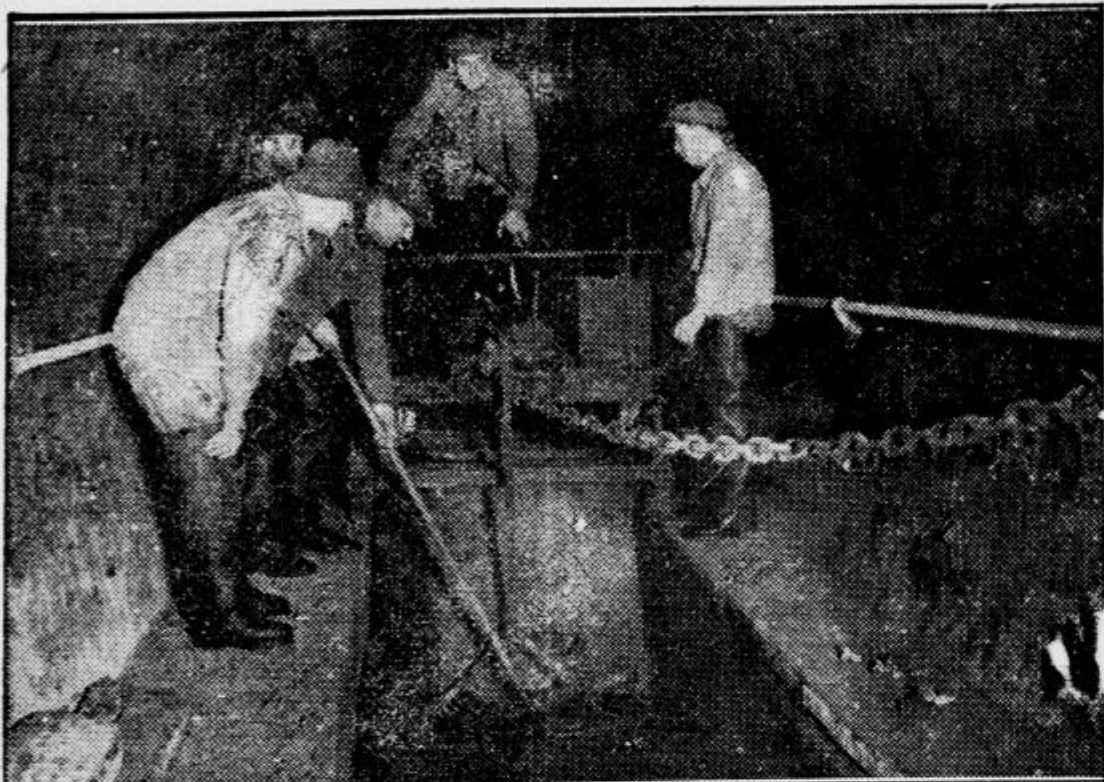
DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Mojstrstvo v biljardiranju

V Burroughsu in Wattso se merijo v biljardiranju mladi Angleži in Škoti

Delo v pariških kanalih

Delavci pri popravilih pariških podzemskih odtokov, ki so jih preuredili pred petnajstimi leti

Modna linija 1934

Najnovejša kreacije pariške mode na spomladanskih konjskih dirkah v Auteuilu v Franciji

309 km na uro

Na francoskem vojaškem vožnjašcu Villacoublay so te dni delali poskuse z novim francoskim večsedeznim vojaškim letalom. Aparat je dosegel v višini 4000 m nad zemljo brzino 309 km na uro. To je doslej največja hitrost, ki so jo pokazali večsedezni vojaški aeroplani. Aparat je tipa »Potez« in nosi številko 54.

Vojaška sodišča v Avstriji

Osnutek nove avstrijske ustave predvideva uvedbo vojaških sodišč, ki po sedanjih ustavi sploh niso mogla obstojati.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

Iskal je še po drugih žepih, toda niti najmanjšega novčiča ni bilo nikjer.

»Oh, oprostite mi, tako neprijetno mi je...« se je začel opravičevati. »Prosim vas pa, da mi vendarle daste zavojček, ker imam doma goste. Za zastavek vam prav rad pustim gosli. Zeleni bi pa, da nanje zelo pazite, ker so prave Stradivarijeve. Komaj četrte ure oddod stanujem. Čez pol ure se vrnem, prineseem denar in vzamem gosli s seboj.«

Lastnik restavracije je sicer rekel, da ni treba plačati nobenega zastavka, vendar je neznan gospod pri tem vztrajal in nekaj mrmral, da je red povsod potreben. Zato se je restavrator vdal in položil dragocene gosli na najbližjo polico. Neznane se je raztreseno poelovil in šel.

Ojemaleci so prihajali, odjemalci so odhajali. Pri blagajni so se kar vrstili in morali čakati. V šali je dejal neki gospod: »Kaj, gosli tudi že prodajate?«

»Ne, ne, samo neki gospod jih je prinesel tu.«

Toda gospod, ki se je prej šel, se je nenadno zreanil: »Pokažite mi vendar to škaflo. Videti je, da je precej stara.«

»Je že mogoče,« si je mislil lastnik. Vzel jo je s police in jo pomolil radovednemu gospodu. S tem je bila zanj zadeva opravljena. Tedaj pa je gospod, ki se je prej šel, odprl zabojček in presenečeno vzdihnil. Vsi so prisluhnili: »Pravi Stradivarij! Eden izmed petnajstih, kar jih po vsem svetu poznajo.«

Strah pred mature

Neki dr. Guttman opisuje v »Umschau« strašne sanje, ki mu večkrat obnavljajo življenje pred zrelostnim izpitom. Takšne sanje niso nič kaj redke in često spremljajo človeka do pome starosti. Dr. Guttmanu se je že v starosti 50 let sanjalo, da mora še enkrat napraviti skušnjo, čeprav se je zavedal, da že davno vrši zdravniško prakso. Sanje so bile zelo mučne. Venomer mu je rojilo po glavi, kaj bo, če ne napravi skušnje? Potem mu bodo vse doktoriki naslov. Te sanje so bile obnemajoče sanje o maturi, kajti odkar si je dejal, da mu je vseeno, če napravi skušnjo ali ne, se niso sanje o maturi nikoli več obnovile.

Ločitev zakona poročnika Massieja

Pred kratkim sta se v Renu ločila ameriški poročnik Massie in njegova žena. Njena afera, v kateri je igral veliko vlogo umor nekega Havajca, je zbujala svojčas svetovno pozornost. Zdaj sta se zakonca v zakonski skupnosti razšla.

Iz akvaristove torbe

Bližamo se maju, ko bo pomlad v polnem razkošju. Začetniki akvaristi si bodo utegnili nabasati tedaj vseh vrst ribic in rastlin. Že zdaj je vse živo, dasi je vreme doslej bilo dokaj neprijetno; ali ne bo več dolgo trajalo, ko bo toplota čisto premenjala zimo, ki se še obupno oklepa vrhov naših planin, odkoder nam še pošilja v doline hladne sapice.

Razvečeljivo je dejstvo, da se zanimanje za vodožitje vedno bolj širi in da najkrajše v Sloveniji podčeladnega mesta in trga, kjer se ne bi ukvarjala vsaj ena oseba z akvaristovstvom. Članki o priradi in o akvaristovstvu, ki jih prinaša ponedeljsko »Jutro«, najdejo dokaj odmeva v srcih mnogih, za prido navdušenih čitateljev, ki si na podlagi objavljenih navodil urejajo svoje akvarije.

In kdo so ti akvaristi? Motil bi se, kdor bi mislil, da jih je največ iz vrst narodnih prosvetiteljev ali pa iz vrst ljudi, katerim je srca vrgla v naročje obilo gnetnih sredstev. Ne, najmanj jih je iz teh vrst, kar je zlasti pri učiteljih in profesorjih umljivo, ki so dokaj zaposleni. Večina akvaristov je iz vrst uradnikov, obrtnikov, trgovcev in mladine, ki se pričenja ukvarjati z najzanimivejšo panogo pridoelovja, z vodožitjem. Resnici na ljubo moram omeniti, da se kljub vsakdanjim brigam tudi nekateri učitelji in profesorji ukvarjajo s sobnimi ribogojnicami, ki so razstavljene v njihovih solah in ki seznanjajo mladino s tajnimi vodožitja. Koliko srčne kulture se vsidra v srca otrok, ki izpodbujeni od svojih učiteljev akvarirajo v prirodi, da bi obljubili svoje skromne akvarije z živalcami in rastlinami. Le redko najdeš otroka, ki bi ne bil dovteten za krasote, ki nam jih prikazuje akvarij, in ki ne bi hotel posnemati vzgleda, ki ga nam daje akvarij v šoli. Taki akvariji so zaradi tega velikega vzgojnega pomena, ne samo z znanstvenega, temveč tudi s srčno-kulturnega vidika, kajti priroda izoblikuje onim, ki imajo smisel za njene lepote, čvrst samostojen značaj, vcepi jim v srce duh pristenosti. Zaradi tega je gotovo umestno in priporočljivo, da bi imela vsaka šola svoj akvarij. Poleg tega pa je, bi raket, dolžnost Jugoslovence, da se seznanijo s domačo vodno favno in floro. Vrhu vsega pa so ribe velikega gospodarskega pomena.

Glede na zanimivo izkušnjo nekega začetnika-akvarista se moram danes ponovno dotakniti pezdilke. Omenjeni akvarist me je obiskal in mi povedal, da ima pezdilke in školjke za njihovo drst v svojem akvariju, da so mlščniki (samci) in ikričnice (samice) rdeči in da moli ikričnicam cevka črtnika

in belena, na školjke pa da se ne zmenijo. Ker si nisem mogel razložiti tako zagotovitnega ponašanja pezdilkov, ki nore v tam času okoli školjk, sem šel z akvaristom, da si ogledam zadevo na licu mesta. Vse je bilo vzorno, tudi lega školjk je bila pravilna, a pezdilki je niti pogledali niso. Po natančnem ogledu sem ugotovil, da sta lupini čisto zaprti, ker ni bilo videti značilnih dveh odprtih na gornjem robu, ki ju imenujemo dotekalke in izmetalko. Ko sem ga vprašal, kje je našel školjko, mi je razodel, da jo je potegnil iz obalnega blata. »Kdaj je školjka poginila,« sem rekel, »sicer se je po popolnoma pravilno vrila v mljko odnošeno zemljo.« — »Da,« je odgovoril, »sedem jo v mljki v zemljo.«

Vse sem školjko iz akvarija in jo približal organu, ki nam služi za dognanje raznih vonjev. Ni bilo neprijetnega vonja, kakor ga občutiš pri mrtvih školjkah in poljih. Zdej mi je postala reč jasna. Začetnik

je izšel iz blaga že davno mrtvo školjko. Lupini sta se napolnili z zemljo in vnapi pritisk paka in blata je lupini spet zaprl. Take školjke vidimo na Barju čisto; pezdilki se zanje ne zmenijo, kar potrebujejo žive školjke za svoje ikre. Školjke, ki jo zajamemo, denemo doma v stekleno posodo, napolnjeno z vodo, nato pa pomoli školjka kmalu svojo biserumeno nogo iz lupin. Če tega ne stori v teku 5 do 10 minut, imamo pred seboj le lupini. Po preteku pol ure odpremo tako školjko z nožem, da ugotovimo, ali je školjka zares mrtva. Ko vržemo živo školjko v akvarij, se z nogo hitro zarije skozi mljko v zemljo in se postavi iz vodovodne v navpično lego.

Čitatelji akvarističnih člankov v ponedeljskem »Jutru«, ki žele navodila za ureditev svojih akvarijev in druga zadevna objasniti, jih dobe brezplačno pri člankarju O. S.

Pred revijo protituberkulozne borbe

Ljubljana, 14. aprila

Sredi maja se bo vršil v Ljubljani in v sosednjih Brestovcu in Topolšici prvi jugoslovanski protituberkulozni kongres, ki ga priredi Jugoslovanska liga proti tuberkulozi ob sodelovanju Jugoslovanskega fitzeološkega društva. Prireditelji so za ta kongres, na katerega bo prispelo veliko številno strokovnjakov in praktičnih delavcev na polju protituberkulozne borbe iz vseh krajev države, izvršili še vse potrebne priprave in pravkar je izšel lično opremljen prospekt, ki podrobno poroča o delovnem načrtu in organizaciji te velike zdravstvene manifestacije. Častnemu kongresnemu odboru stoji na čelu minister za narodno zdravje Pucelj in prosvetni minister Šumenković, v njem pa sta še bana dravske in savske banovine, nadškof zagrebški, ljubljanski in lavantinski škof, komandant dravske divizijske oblasti, župan vseh večjih jugoslovanskih mest, dekan medicinskih fakultet v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani ter predstavniki vseh vodilnih socialno-zdravstvenih in strokovnih organizacij in korporacij.

V četrtek dne 10. maja ob 9. bo predsednik lige sanitetni general dr. Stajčić otvoril na Brestovcu kongres, nakar bo sledila proslava 25letnice tega zdravilišča, ki je v rokah Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Nato bo šef-zdravnik sanatorija dr. Tomasić za udeležence-zdravnike predaval o kombinaciji kolapsnih metod. Skupnemu kosilu bo sledila otvoritev prve letne skupščine Jugoslovanskega fitzeološkega društva. Pri tej priliki bo predaval prof. dr. A. Radosavljević o klasifikaciji pljučne tuberkuloze, o isti temi pa bodo govorili še prof. dr. Čekulić, dr. Taler, dr. Živković in dr. Vulović. Ob 19. bodo kongresisti odpotovali v Zagreb, kjer jim Društvo za pobijanje tuberkuloze priredi na čast družabni večer. Nato bodo udeleženci odpotovali v Ljubljano.

Tu se bo naslednji dan kongres nadaljeval deloma v dvorani OUZD, deloma v dvorani DZ. Ob 11. bo v dvorani OUZD predaval dr. Stajčić o zakonodajnih ukrepih proti tuberkulozi s konferencem dr. Ivančič. Predavanja bo sledila diskusija, nkar bo sprejeta posebna resolucija. V isti dvorani bodo popoldne predavali univ. prof. dr. Čekulić iz Zagreba o principih sodobnega zdravljenja tuberkuloze, zdravnik Protituberkuloznega dispanzerja v Zagrebu dr. Ibler, dr. Janović in dr. Serdić o ambulantnem zdravljenju pljučne tuberkuloze s ambulantnim pnevmotorakom, šef sanatorija na Klenovniku dr. Samardžija o terapiji v pnevmotoraksu razpete kaverne, dr. Komljenović s kirurške klinike v Zagrebu o kirurškem zdravljenju pljučne tuberkuloze, dr. Sorić iz Splita o pomenu freniokoksajreza pri procesu v gornjih partijah pljuč, asistent dr. Furlan z Golinika o plevritičnih komplikacijah

umetnega pnevmotoraksa. Po teh predavanjih in po diskusiji, ki jim bo sledila, se bo ob 17.30 nadaljevala skupščina fitzeologov. V dvorani DZ bosta medtem predavala direktor Sutorja dr. Hahn o socialnem zavarovanju v borbi proti tuberkulozi in direktor OUZD dr. Bohinjec o potih in ciljih v borbi proti tuberkulozi, ob 17. pa se bo nadaljevalo zborovanje lige.

V soboto dne 12. maja se bo ob 8.30 nadaljeval kongres prav tako v obeh dvorinah istočasno. V dvorani DZ se bodo vršila predavanja: docent dr. Matko o šoli in tuberkulozi, delegat JUU Skulj in šef-zdravnik zdravilišča Topolšica dr. Savić bosta imela koreferate o isti temi; direktor Higijenskega zavoda dr. Petrić o borbi proti tuberkulozi s stališča higijena, šef dispanzerja dr. Prodan o protituberkuloznem dispanzerju v službi šolske higijene, šef dispanzerja dr. Ferri iz Splita o socialno-profilaktičnem delu antituberkuloznih dispanzerjev. V dvorani OUZD pa se bodo vršila predavanja: dr. Sekulić iz Beograda bo govoril o ozdravljivosti tuberkuloze, dr. Haus o težkočah in ovirah pri zdravljenju pljučne tuberkuloze, dr. Nedeljković in dr. Popovićeva o rezultatih kizoterapije, dr. Murić iz Beograda o terapiji pljučne tuberkuloze s holinskimi solmi, primarij dr. Kušan iz Sarajeva o medikamentozni terapiji hemoptoe, dr. Debevec iz Ljubljane o terapiji pljučne tuberkuloze s posebnim ozrom na specifično zdravljenje, dr. Orlović iz Dubrovnika o zdravljenju tuberkuloze v Primorju, šef-zdravnik dr. Neubauer z Golinika o sodobnem zdravljenju tuberkuloze in sanatorijih. V teku dopoldneva bo posebna deputacija izročila na banski upravi ministru za socialno politiko in narodno zdravje odnošno njegovemu zastopniku posebno spomenico. Ob 12.30 bo kongres lige zaključen, nakar bo skupno kosilo v hotelu Union.

V soboto popoldne se bodo vršili izleti na Golinik in na Bled, fitzeologi in drugi udeleženci kongresa pa se bodo odpeljali v Celje in Topolšico. Za časa kongresa bo na vselejsem prostoru v paviljonu K odprta protituberkulozna razstava.

Zadnji dan, v nedeljo dne 13. maja, se bo skupščina Jugoslovanskega fitzeološkega društva nadaljevala v Topolšici. Ob 9. bo šef-zdravnik dr. Savić predaval o kolateralni pljučni tuberkulozi. O isti temi bodo govorili še dr. Neubauer, dr. Matko, dr. Košan, dr. Skučić, dr. Debevec, dr. Kučera, dr. Malojčić, dr. Sertić, dr. Weissman. Po zaključku administrativnega dela se bo popoldne vršila še slovesna otvoritev novega zdraviliškega paviljona Mladika. Za organizacijo kongresa je bila Miklošičevi cesti 20. I. nadst. že pričela posloovati posebna kongresna pisarna. Za časa kongresa bo poslovala pisarna tudi pred kongresno dvorano.

Cepljenje proti bakterijam

Češkoslovaška vlada je predložila senatu zakonski osnutek, po katerem so vse osebe, ki vršijo aktivno vojaško službo ali jo nastopijo v rezervi, že v mirnem času obvezane, da se dajo cepiti proti kozam, tifusu in paratifu. Posebno strogo bi se ta odredba izvajala v primerih, da bi vojsko ogrozile kužne bolezni, in v vojnem času, ko bi se raztegnila tudi na civilne osebe, ki bi bile na kakršenkoli način zaposlene z vojsko, z delom zanj, v njeni upravi itd. Odredba naj bi veljala tudi za vojne ujetnike in bi se raztegnila na vse kužne bolezni, proti katerim obstoje zanesljive cepitvene metode. Prestopki bi se kaznovali s strogi denarnimi in zapornimi kaznimi.

V utemeljitvi tega osnutka pravijo predlagatelji, da je treba pripadnike oborožene sile obvarovati kužnih bolezni in smrti ter jih po končani službi zdrave vrniti družini in civilnemu poklicu. Vojsko je treba posebno v vojnem času očuvati decimacijah bolezni, pri čemer je upoštevati tudi

nevarnost bacilne vojne. Razni strokovnjaki sicer dvomijo, da bi se dale bakterijske kulture uspešno uporabljati kot orožje, so pa dokazi, da je že med svetovno vojno ena izmed udeležencev držav napravila zadefne poskuse. Tudi ženevski protokol iz l. 1925. je razširil washingtonsko prepoved kemične vojne na bakteriološko vojno, kar dokazuje, da možnost takšne vojne ni povsem izključena. V vojni bi sicer tudi napadeni del lahko uporabil to sredstvo, gre pa za to, da se ne zanemarijo obrambne možnosti, in ena najvažnejših obramb v to svrhu je pač cepitev.

Odvalili so se že.

— Lepo je od vas, da imate samo ožjenjene uslužbence.

— No, veste, malo nervozen in siten sem, pa večkrat koga nahulim, a oženjenih to ne more presenetiti.

Bret Hart:

Stradivarijeve gosli

Ze nekaj tednov je jedel v Löwenbartovi restavraciji. Lokal sicer ni bil velik, toda nenavadno enačen. In razen tega: nikjer v vsem Cligau niso znali tako pripraviti rib kakor pri tvrdki Löwenbart. Pa še nekaj: za trideset centov si dobil popolno mrzlo večerjo, zavito in pripravljeno, da jo kar vzameš s seboj. Vse skupaj si moral potem še naložiti doma na krožnik... in najzapeljivejša kuharica ne bi bila znala bolje pripraviti jedi. Gospod Löwenbart se je razumel na svoj posel.

No, kakor rečeno, že nekaj tednov je kupoval svojo večerjo pri Malmu in Löwenbartu. Nenavadno eleganten gospod z umetniško grivo in zanimivim koščenim obrazom, ki ni nikoli več govoril, kakor je bilo neobhodno potrebno. Časih je nosil pod pazduho zabojček za gosli, časih pa d-belo knjigo. Človek bi sklepal, da je učenjak, glasbenik ali na umetnik. Zmeraj se ga spoštljivo pozdravljali, saj je bil dober odjemalec in je kupil vselej razen večerje še kakšen priblišek.

Tako tudi nocoj. Spet je prišel v restavracijo z zabojčkom za gosli. Razen večerje je nabral cel kup narezkov, sira in drugih dobrot. Potem je stopil k blagajni, da bi blagajal. Slučajno ni bilo nikogar drugega v restavraciji. Položil je listek na pult in sezel v žep po denar. Toda kakšna nesreča, samo novce za pet centov je imel s seboj.

Iskal je še po drugih žepih, toda niti najmanjšega novčiča ni bilo nikjer.

»Oh, oprostite mi, tako neprijetno mi je...« se je začel opravičevati. »Prosim vas pa, da mi vendarle daste zavojček, ker imam doma goste. Za zastavek vam prav rad pustim gosli. Zeleni bi pa, da nanje zelo pazite, ker so prave Stradivarijeve. Komaj četrte ure oddod stanujem. Čez pol ure se vrnem, prineseem denar in vzamem gosli s seboj.«

Lastnik restavracije je sicer rekel, da ni treba plačati nobenega zastavka, vendar je neznan gospod pri tem vztrajal in nekaj mrmral, da je red povsod potreben. Zato se je restavrator vdal in položil dragocene gosli na najbližjo polico. Neznane se je raztreseno poelovil in šel.

Ojemaleci so prihajali, odjemalci so odhajali. Pri blagajni so se kar vrstili in morali čakati. V šali je dejal neki gospod: »Kaj, gosli tudi že prodajate?«

»Ne, ne, samo neki gospod jih je prinesel tu.«

Toda gospod, ki se je prej šel, se je nenadno zreanil: »Pokažite mi vendar to škaflo. Videti je, da je precej stara.«

»Je že mogoče,« si je mislil lastnik. Vzel jo je s police in jo pomolil radovednemu gospodu. S tem je bila zanj zadeva opravljena. Tedaj pa je gospod, ki se je prej šel, odprl zabojček in presenečeno vzdihnil. Vsi so prisluhnili: »Pravi Stradivarij! Eden izmed petnajstih, kar jih po vsem svetu poznajo.«

»Kaj, samo petnajst takih gosli je po vsem svetu?«

»Ali tega niste vedeli?« se je začel radovedni gospod. »Že precej let ni bilo nobenih na trgu. Najmanj deset let že iščem ene, pa jih ne morem nikjer iztakniti. Te-le moram dobiti, čeprav bi me stalo pet premoženja!«

»Zelo nam je žal, gospod...« se je tedaj vmešala blagajničarka.

»... državni pravdnik Boley.«

»Zelo nam je žal, Mr. Boley, toda gosli niso naše in ne moremo z njimi razpolagati. Če bi bili morda tako dobri in počakati, da se vrne lastnik? Čez četrte ure mora priti nazaj.«

Gospod Boley pa žal ni mogel čakati. Začel je iskati gospoda Löwenbarta, ki je motem že šel v akadišče, kjer je preizkušal novo pošiljatev slankov, ki so bili prišli iz južnih držav. Zelo se je začudil, ko so privedli državnega pravdnika k njemu. Še bolj pa, ko mu je ta dejal:

»Gospod Löwenbart, dvajset tisoč dolarjev plačam za gosli. Če jih dobiti ceneje, je razlika vaša.«

»Prav, Mr. Boley. Kje stanujete?«

»42, East 42 th Street. Zdaj pa mi dovolite, da odidem. Čez dobro uro se vrnem in prineseem čez s seboj. Dotlej pa dovidenja!«

»Se priporočam!«

Za vsak primer je gospod Löwenbart pogledal v telefonski imenik in poiskal naslov državnega pravdnika. Vse se je ujemalo. Kmalu nato se je vrnil tudi lastnik gosli.

»Tj! je denar in prosim, da mi vrnete gosli...«

»Gospod, bodite tako prijazni in pojdite malo h gospodu Löwenbartu.«

»Oh, kaj pa je? Saj ne utegnem. Goslje me čakajo.«

Nejvoljen je bil... Toda blagajničarka je proslila, češ, da je nekaj važnega.

»No, pa povedite k šefi...«

Gospod Löwenbart se je poklonil skoraj do tal. Brezbržno se je neznane zahvalil in zahteval svoje gosli. Tedaj pa je začel gospod Löwenbart svojo govor. Tisočaki so se mu obzvali. Vse svoje spretnost mora pokazati. Kakor pajka v mrežo mora zapreti neznance. Vsirok za vrvokom si mora izmisliti. Pripravi ga mora, da gosli potrebuje, in mu ponuditi zanje srednjo ceno. S kolikšnim meškom bi začel. Ponudil je dvajset tisočakov. Tuje se je posmehljivo namuznil. Žal, najbrž ve, koliko so gosli v resnici vredne. In spet je tuje ponovil zahtevo, naj mu gosli vrne. Gospod Löwenbart je takoj prešel na petnajst tisočakov. Neznane ga je prosil, naj neha, češ, da ne utegne.

Torej šestnajst tisoč, ga je prekinil lastnik restavracije.

Sicer se je gospod še zmeraj branil in govoril nekaj o dedščini, opominu na mater, odini tolažbi v nasprotju, vendar pa so zgovori zveneli že dosti slabotneje. Hitro je gospod Löwenbart povišal ponudbo na sedemdeset tisoč. Zdaj je postal neznane spet trd. Rekel je, da za vse svet ne odda teh gosli...

»Zadnja beeda, gospod profesor,« na sle-

po mu je dal ta priimek, »osemdeset tisoč...«

Glasbenik je začel premišljati... omahovati: Majhno premoženje. In z ljubljeno je vzel gosli iz zabojčka, dvignil rok in zaigral. Zaigral je Beethovnov B-dur menuett. To žalostno, a vendar tako življnjo polno melodijo, ki z neskončno nežnostjo pograbljuje srce in nas pretrese. In res: gospodu profesorju so se vili solze po licih. Gospod Löwenbart se je dobro razumel na slanike, žolčalo in slanično, toda na Beethovna prav nič. Toda to pot ni mogel zadržati solza. Tudi njega je prišlo. Ali pa je hotel samo gospodu profesorju pokazati, da je dovteten tudi za nežnejše občutke... Še enkrat je dejal neznane, da gosli ne more dati. Gospod Löwenbart pa je že položil na mizo ček za osemnajst tisoč dolarjev in mu gosli obzirno, vendar odločno izvil iz rok. Žalostno je profesor pogledal svoje gosli in spravič čel, ne da bi ga bil pogledal. Ni se zahvalil, komaj da je odzdravil in se je skoraj opotekel iz lokala. Z neštetimi prikloni ga je spremljal gospod Löwenbart do vrat in se na cesto. Potem pa se je hitro vrnil v svojo pisarno in začel gosli obdovovati. Krasen izdelek... Tako majhna reč, pa toliko vredna... Mnogo sicer pri njih ne bo zaslužil... Toda dva tisoč dolarjev, ki ju bo dobil čista, ko mu prinese državni pravdnik Boley dvajset tisočakov...

Toda... državnega pravdnika Boleya ni bilo blizu...

Gospod Löwenbart je podaril gosli svoje mu vnuku za rojstni dan, kar ni mogel dobiti pri starinarju zanje niti pet dolarjev.

Sportna nedelja

Boj za točke gre dalje

Včeraj sta bili odigrani dve prvenstveni tekmi, v katerih sta zmagali moštvi Ilirija in Maribor — Vrstni red je ostal nespremenjen; v vodstvu je Ilirija s 13 točkami

Ljubljana, 15. aprila. Po burni otvoritveni nedelji v podsaveznem prvenstvu je sledila danes druga, nekoliko mirnejša, toda zato še bolj zanimiva. V boj so šla danes štiri moštva, in sicer Ilirija na svojem igrišču proti Celju, Hermes pa v Mariboru proti tamošnjemu »outsiderju«.

Favorit ljubljanske tekme je povzročil svojim ljubiteljem precej neprijetno vzneirjenje. V tekmi z enim izmed najmanj nevarnih podsaveznih nasprotnikov se je dal zavesti v neproduktivno igro, kar je imelo za posledico, da so Celjani tik do konca obdržali izenačen rezultat in se je polpravilno z dragoceno točko Ilirije. Res, sreče je bilo treba, da je v onem zadnjem odločnem trenutku žoga vendarle potela med drogeve, tako da je bila publika zadovoljna, moštvo pa je rešilo prestiž in obe točki. Kajti sicer...

Hermes je šel na zdaj še posebno vro-

ča mariborska tla in je bitko izgubil. Moštvo pač ni v stalni formi in je moralo prepuščati zmago boljšim. Značilna za današnje mariborsko tekmo pa je bila disciplinirana, ki sta jo pokazali obe enajstostorici, kar je dokaz, da zlo, ki smo ga morali grajati preteklo nedeljo, vendar še ni ukoreninjeno tako globoko, da bi se ne dalo izboljšati. Treba je samo dobre volje in energične roke, pa bomo spet gledali na naših igriščih plemenito borbo, vredno celih sportnikov.

Stanje podsaveznega prvenstvene tabele je po današnjem kolu naslednje:

Ilirija	8	6	1	1	32:16	13
OSK	7	4	2	1	23:19	10
Železničar	6	4	—	2	26:13	8
Hermes	8	3	2	3	14:30	6
Rapid	4	2	1	1	11:7	6
Celje	8	1	2	5	15:21	4
Maribor	7	1	—	6	13:27	3

Zmaga v zadnji minuti

Ilirija je včeraj dobila prvenstveno tekmo proti Celju s 3:2. — Zmagonosni gol in druga točka sta padla v 45. minuti

Ta zadeva — o kakšni pravi borbi ne more biti govora — se je odigrala pred lepim številom gledalstva, ki ga je izvažilo na igrišče prekrasno spomladansko vreme. Ilirija je po veliki sreči v zadnjih vzdihljajih igre rešila še dolgo točko, potem ko se je vso drugo polovico igre vlekli neodločen rezultat 2:2. Tako je ostal vsaj na videz obvarovan prestriz, a zaloga točk se je okrepila z nadaljnjima dvema, prepotrebni.

Ilirija : Celje 3:2 (2:1)

Sodnik g. Ochs iz Celja sta se moštvi predstavili v postavah:

Ilirija: Rožič - Unterreiter, Luce - Bogme, Varšek, Sočanec, Lah, Pikič, Svetič II, Pfeifer.

Celje: Pleteršek - Mikuž, Koprivšek - Volkar, Pressinger I, Pressinger II - Veble, Trifunović, Marčič, Zupanc, Ahlik.

Ta »borba« za točke je potekla v svojem velikem delu v znaku nerazumljive komedije. Morda je k temu vplivalo skoraj popolno vremensko razpoloženje, saj je bila vročina prav poletna. Kljub vsemu pa se je v splošnem pričakovala precej enostranska igra, v kateri naj bi bilo odprto le vprašanje, s kakšnim rezultatom se bodo Celjani vrnil domov. V tekni igre so se morala tako pričakovati močno reducirati v skromnejše želje, in čimbolj se je v drugem polčasu kazalec pomikal proti petinštirideseti, tembolj so se žele prisotnih strniti v eno samo močno željo: vsaj zmagosni gol naj pade. In padel je par trenutkov pred koncem!

Belo-zelena enajstostorica je nastopila s dvema rezervoma, če se naj tako klasificira odstopnost dveh igralcev z zadnje igre, in videti je bilo takoj, da stvar ne gre po izvoženem tiru. Predvsem je Luce postavil v obrambi na Berglezovem mestu samo pol moža. Toda tudi napad je bolehal na kronični raztrganosti, ki ji je bila morda vzrok Svetičeva odstopnost. Moštvo je bilo svojemu protivniku

v dobrem delu igre superiorno,

posebno v tehničnem pogledu, nekoliko tudi v startu. Najboljše se je zaigralo v tistih desetih minutah Pfeiferjeve odstopnosti, ko so se valili kljub številčnemu nedostatku lepo grajeni napadi v nasprotnikovo polje. Videti je bilo, da se je moštvo v tem majhnem delu igre potrudilo, da so bili vsi igralci na svojih mestih. Pozneje pa se je dalo moštvo zopet zavesti v uvodno letargijo in igra je potekala čisto tako, kot si je bilo želje, niso želeli.

V moštvo je še najbolje delala obramba. Kolikor je zdaj za zastajal Luce, je Unterreiter s svojo neutrudljivo vneto sprotno popravljal, in Rožiču v gol ni preostajalo mnogo posla. Krilci so bili na mestu v začetku in na koncu igre, sredi so mnogo popustili. Do konca je prav za prav vzdržal edino Bogme, dočim sta Varšek in Sočanec bila na višini le v prvem polčasu. Napad je v svoji raztrganosti živel od podpore, ki jo je prejemal od zadaj. Čim je ta ponehaval, je hiral tudi njegova aktivnost. Izrazito nerazpoložen je bil Svetič, ki je pokvaril, če že ni sam nič ustvaril, najmanj dve točki, iz katerih bi bil moral nastati uspeh. Pikič je bil mož prvega polčasa, tačas je dal dobrega vodjo napada s smislom za pregled igre. Krili nista silila preko povprečnosti, toda sta bili edina mo-

ža v napadu, ki sta ohranila kolikor toliko aktivnost do konca.

Celjani so držali do 44. minute drugega polčasa lep številčen uspeh v rokah. Priobirili so si ga

z dobro taktiko.

Igrali so obrambo in napad, za igro v polju jim ni bilo dosti mar. Pred nasprotnim golom si niso ustvarjali kaj prida šans, dve izrazi sta se jim prilepili in obe so izkoristili. V obrambi so bili žilavi, niso dali nasprotniku do čistega strela. Izkazal se je Koprivšek. Njegov tovariš Mikuž ni bil na isti višini. Vratar sprva ni imel pravega dela in je napravljal vtis nesigurnosti. Proti koncu igre je bil že bolj zaposlen, pa je z nekaj spretnosti in z nekaj sreče rešil marsikatero stvar. Zelo šibki pa so bili Celjani v srednji vrsti. Bili so celji presledki igre, ko krilcev skoro ni bilo opaziti na terenu. Kolikor toliko je ustrezal je Pressinger na sredini, ki je vsaj nekam smiselno delal žoge. V napadu je moštvo baje najmočnejše. Ima vsekakor odločen trio, v njem je le Trifunović vse prepočasen. Dober je bil Markič v sredini napada. Forsirali so močno Ahlika, čisto pravilno, ker je daleko močnejši od svojega tovariša na desnem krilu. Ob primerni podpori krilcev bi bil morda ta napad res nekoliko nevaren. Kot celota je moštvo napravilo simpatičen vtis, ni pa moglo prepričati s svojo zmerno kakovostjo.

Potek igre

V vodstvo so prišli Celjani že v 7. minuti po nesporazumu med Lucetom in Rožičem. Pravi krivec je sicer Unterreiter, ki je spustil povsem nedolžno žogo, neposredno pa je zakrivil nesrečo Rožič s svojim obiranjem. Trifunović je menil nič tebi nič poslal prosto žogo v prazno mrežo. Takoj za tem je Ilirija v napadu in visoko žogo pošlje Pfeifer z glavo mimo vratarja. V 14. min. je Pikič lep Pfeiferjev centerpas neubranljivo poslal v mrežo in s tem zagotovil svojemu moštvo vodstvo 2:1. V 17. min. se je nudil interesanten prizor pred celjskim golom: Štirje igralci v startu na visoko žogo, in vsi štirje so obželeli brez žoge. Pfeifer je moral nato zapustiti igrišče in se je po desetih minutah vrnil z zakrpanim nosom.

V drugem polčasu se je nadaljevala monotona in mrtva igra. Nenaden napad Celjanov v 24. min. je presenetil belo-zeleno obrambo in močno Trifunovičeva bomba se je odbila iz mreže, nakar je Veble žogo dokončno porinil noter. Po stanju 2:2 se je močno razgibala — publika! To se je kolikor toliko odrazilo tudi na domačih igralcih, ki so odselej potisnili nasprotnika v najodličnejšo obrambo. Začela se je taktika zavlačevanja, Celjani so bili skoraj vsi v obrambi in se jim ni nikamor mudilo. To stanje potencirane napetosti je trajalo vse do zadnje minute, ko je Pikič rešil luknjico v obrambni formaciji in iz neposredne bližine zmagosno potresel mrežo v tretje. Takoj za tem konec!

G. Ochs je imel igro trdo v rokah, pa ni imel težkega stakšča. Sodil je v glavnem prav dobro.

Ilirija II : Slovan 8:0 (1:0)

V predtekmi je za napovedanega Korotana iz Kranja vskočil Slovan, ki ga je Ilirijanska druga garnitura pošteno izrešetala. Sodil je g. Vidic.

Maribor ima prvi dve točki

V včerajšnji prvenstveni tekmi z ljubljanskim Hermesom je zmagalo moštvo Maribora s 5:1 in osvojilo prvi dve točki v letošnjem podsaveznem prvenstvu

Maribor: Koren - Kurent, Oka - Gomoli, Kirbiš, Kukanja - Mikoš, Dušan, Starec, Konič, Priveršek.

Hermes: Oblak - Levi I., Danev - Kos, Košenina, Ferjan - Priner, Brodovnik, Zaklkar, Škrajner, Karž.

Maribor : Hermes 5:1 (3:1)

Na tekmo ni bilo prav velikega nava-
la, vendar se je zbralo nekaj sto ljudi na igrišču. Po papirnatih formi in po zadnjih rezultatih sodeč je bil Maribor velik favorit. Toda nihče se ni nadel, da bo našel Maribor v Hermesu tako slab odpor. Igra je bila od začetka do konca vseskozi tako fura, da niti ni bila podobna prvenstveni tekmi. Naglasiti pa moramo izredno disciplino obeh moštev, tako da je

imel sodnik lahek posel. Maribor je imel

zelo lahko delo; njegova zmaga je popolnoma zaslužena. Napadna vrsta je prvi polčas zaigrala odlično, v drugem pa ni zadovoljila. Slaba sta bila Priveršek in Starec, ki nista bila niti senca od zadnje nedelje. Za Stareca bo gotovo bolj umestno, če bi igral na krilu. Krilska vrsta ni imela težkega stališča, svoje delo je opravila dobro. Ožja obramba je bila sigurna, toda branilcem še manjka odbojni strel.

Hermesa od njegovega zadnjega gostovanja pred 14 dnevi

ni bilo mogoče spoznati.

Izrazito slaba je bila napadna vrsta, ki je le redko prihajala v kazenski prostor Maribora. Napad je imel nekaj zrelih si-

tuacij, nima pa strekcev, ki bi smali žogo spraviti v mrežo. V krilski vrsti ima samo enega zmožnega — Košenino, ki je igral zelo postrfnovalno, toda preveč defenzivno. Ožja obramba je bila največ zaposlena in se je borila odlično.

Goli so padli: v 6. min. je Maribor dosegel po Koniču vodstvo z 1:0, v 11. je pa Starec zvišal na 2:0. V 37. min. je Zaklkar znižal na 2:1, v 44. min. pa Konič zvišal na 3:1. V drugem polčasu je bil Starec uspešen v 30. min., v 35. je pa Dušan postavil končni rezultat 5:1. Sodil je dobro in v zadovoljstvo g. Nemece.

V predtekmi je rezervna Maribor zmagala nad rezervno Svobodo s 3:1 (2:1). Dopoldne se je v tekmovalstvu za prvenstvo mariborskega okrožja LNP na igrišču Svobode vršila tekma med Dravo iz Ptuja in domačo Svobodo. Svoboda je zmagala s 4:0. Sodil je g. Koprč.

Prvenstvo II. razreda

Reka : Jadran 4:2 (4:1)

Ljubljana, 15. aprila. S številnim in glasnim »sodeovanjem« pristavši obeh nasprotnikov na polju sta dopoldne na starem igrišču Ilirije odigrala prvenstveno tekmo Reka in Jadran. Reka je takoj prevzela iniciativno in v prvih 30 min. postavila 4:0 in si s tem že skoraj zaglasila zmago. Jadran je sicer od odmora zmanjšal razliko za en, po odmoru pa še za en gol — najlepši dneva — toda vse to in še vsa njegova postrfvalnost ni bila zadostna, da bi bil dosegel tako zaželjeno izenačenje. Reka je bila boljše nasprotnik in je zmago popolnoma zaslužila, dasi gre eden med njihovimi goli popolnoma na račun Jadrankega vratarja. Sloer pa je tudi res, da je v drugem polčasu zasluzila tudi svoj gol, ki pa ga zaradi neodločnosti in dolgotrajnega kombiniranja napadalne vrste, že ni imel kolo ustreliti. Jadran je borbeno in vztrajno enajstostorica, ki pa ji je bil današnji nasprotnik že po prvih premočan.

Tekmo je sodil g. Ramovš.

GRAFIKA : MARS 0:0

Kljub velikim premoč Grafike je ostala njena prvenstvena tekma s Maršom ne-

Primorje v Zagrebu

Enajstostorica igraša je včeraj v prijateljski tekmi nastopila proti Haški in izgubila pičlo z golom razlike

Zagreb, 15. aprila.

Gostovanja slovenskih moštev v Zagrebu so razporna zelo redka, kar je prav za prav posledica onih časov, ko ljubljanski nogomet z malimi izjemami ni bil dosti srečanja, navadno z visokimi porazi ljubljanskih moštev, ostale vezi med nogometnimi moštvi so bile prav neznačne. Po tekmovalstvu v ligah in pridobitvi dobrih trenerjev so se ljubljanska moštva znatno popravila, tako da nudijo sedaj zagrebškemu nogometu enakovredne nasprotnike. Kljub temu, da se Zagreb tega že dobro zaveda, pa solet nogometnih tekem z moštvi iz Ljubljane še ni takšen, kakršnega bi zaslužili. Današnja igra Primorja, ki je bila izredno živahna in zanimiva, je prišlo gledat

okoli 1000 gledalcev.

Primorje je nastopilo v postavi: Starec, Bertonec, Domicelj, Jug, Boncelj, Zemljik, Bertonec, Calcar, Pupo, Jež.

Hašk : Primorje 2:1 (1:0)

Primorje je napravilo v Zagrebu prav dober vtis.

Moštvo je pokazalo hitro in ostro igro, ki pa nikoli ni prekorajšila dovoljene meje. Najboljši del enajstostorice je bila ožja obram-

bočena. Sodnik g. Jordaa ni priznal regularnega gola Grafiki.

Velika zmaga Avstrije

Avstrija : Madžarska 5:2 (3:2)

Dunaj, 15. aprila.

Današnje že tradicionalno srečanje med Avstrijo in Madžarsko se je končalo z občutnim porazom madžarskega nogometa. Madžarsko moštvo je kljub porazu izpolnilo vse, kar je obetalo, toda avstrijska enajstostorica je bila izredno izravnana in ji ni bilo mogoče priti do živega. Pri tem ni niti kvarilo, da je imel napadalec Bican izredno slab dan in je skoraj vse pokvaril, kar je dobil ne glede na to, da je zabil 2 gola.

Madžari so že v 1. min. dosegli vodstvo, po Toldiju. Veselje pa ni trajalo dolgo, kajti že tri minute pozneje je izravnal Zischek. Madžarski napad se poslej ni mogel več dovolj uveljaviti in že v 19. min. je Vierter zabil vodilni in najlepši gol dneva. V 29. min. se je posrečilo Sarasiju izravnati ponovno, toda že minuto pozneje je Schall poskrbel zopet za gol naskoka. V tem delu igre sta se posebno odlikovala oba napada.

Po odmoru se je popravila avstrijska krilska vrsta, tako da je bil tudi nevarni srednji napadalec Madžarske Sarosi brez moči. Ostala dva gola je zabil v 14. in 29. min. Bican, najslabši igralec avstrijskega moštva.

Tekmo je sodil sodnik Kriš iz Češko-slovaške. Gledalcev je bilo 55.000.

Ostale nogometne tekme

Ljubljana: Disk : Zalog 3:0 par forfait. Celje: Laško : Šostanj 3:0 par forfait. Atletik rez. : Jugoslavija rez. 8:0. Olimp: Laško 4:0; Celje rez. : Olimp rez. 4:1.

Domžale: Domžale : Hermes II. 9:0. Med strelci je bil najboljši plodovik Kovac s 5 goli.

Zagreb: Hajduk : Concordia 2:1 (0:1). Prvenstvene: Viktorija : Derby 1:1; Jugoslavija : Slavija 6:1; Železničar : Sparta 1:1. V 26. min. prekinjena zaradi incidentov.

Beograd: Banik : Jugoslavija 2:0 (2:0). Zaslužena zmaga pred 7000 gledalci. Dunaj: Stari internacionalci : Sp. Ur-fabr (Linz) 3:2 (2:1).

Praga: Vienna : Sparta 0:0. Obenar: Štajerska : Gradiščanska 4:1.

Brno: Brno : Budimpešta 5:1. Fulda: I. FC Nürnberg : Borussia 2:1. Duisingen: Francija : Luxemburška 6:1. Tekma za svetovno prvenstvo.

ba s Starcem v gol. Od branilcev je bil

boljši Bertonec. V krilski vrsti je popolnoma zadovoljil Boncelj, med tem ko sta stranska krila nekoliko zaostajala. Napad je imel odlične moči v Zemljiku in Bertonecu, med katerimi je bil izredno nevarni Zemljik na levem krilu. Tudi ostala trojica v napadu ni kvarila celote. Hašk je zaigral

v splošnem dobro.

Glavna nosilca njegovih napadov sta bili krili Petrak in Medarič. Če bi bilo imelo moštvo še nekaj takšnih igralcev, bi bil vtis njegove igre in najbrž tudi rezultat drugačen. Krilska vrsta ni bila na višini in je posebno grešila glede dodajanja. Od branilcev je bil boljši Slivak, ki se očividno spet vrača v staro formo. Orams v vratih je branil sigurno in v lepem stilu.

Igra je potekla v lahki premoči Haška. Od njegove znane prizemne igre ni bilo videti mnogo, ker se je dalo moštvo zavesti od gostov v višino. Gole sta zabil za Hašk v 31. min. prvega polčasa Petrak in v 7. min. drugega polčasa Kornfeld, častni gol za Primorje pa je zabil Pupo v 6. min. drugega polčasa.

Tekmo je sodil g. Devičič, ki je bil v splošnem zadovoljiv, grešil pa je mnogo glede »offsidesov«.

Hazena

Otvoritev prvenstvene sezone

Ilirija : Gorenje (Jesenice) 7:0 (2:0)

Ljubljana, 15. aprila. Hazenska prvenstvena tekma med Ilirijo in Gorenjem je privlačila precej občinstva, ker je bilo mnogo radovednih, kakšna bo zelena družina v pomladni sezoni. Družina Gorenja zanj sicer ni bila enakovredna nasprotnik, toda gostinje so imele vendar — posebno v zadnjih vrstah — nekaj prav dobrih moči, tako da je imel napad Ilirije dovolj priložnosti za udeleževanje. Seveda se je tudi njemu poznalo, da je komaj dobro minila zima, toda kljub temu je bil ves čas igre zelo hiter in vztrajen, kar je — razen tehnične premoči — tudi precej pomagalo, da je družina beležila zmago z olimpijskim rezultatom.

Prva polovica igre je bila še dovolj izravnana in Gorenjke so se pač v glavnem otrešale napadov, med tem ko njihov napad ni mogel priti prav do izraza. Z dvema goloma na dobrem je šla Ilirija na odmor. Po odmoru je sledilo Ilirijanskih 10 minut, v katerih so zelene z nekaj hitri in dobro izvedenimi akcijami petkrat zaporedoma potresle nasprotnikovo mrežo. Črno-belim se je poznalo, da jim tempo jemlje sapa, toda zadnjih 15 minut se jim je — predvsem z odlično branilsko desmi — spet posrečilo obvarovati svoja vrata nadaljnje nesreče. Vratarica Ilirije je imela v vsej igri zelo malo posla, nevarnega pa sploh ne.

Tekmo je sodil g. Žitnik.

Kolesarstvo

Otvoritvena dirka mariborskega podsaveza

Maribor, 15. aprila. Danes popoldne so se vršile otvoritvene dirke mariborskega kolesarskega podsaveza, na katerih je startalo 7 senlorov klubov Železničarja, Pošte, Maratona

zmago nad županom pa se je sigurno postavil na prvo mesto.

Drugo mesto v welter teži je zasedel Kunaver proti Fiserju, o katerem gre glas, da ni bil še nikdar tuširan. Pri svoji prvi borbi je bil moral zaradi okvare v rami podlež. Bil je v svoji teži najresnejši kandidat za prvenstvenika.

Prvovrstno so se borili tudi ostali trije, val pa so se pri tem srečanju mnogo naučili, saj so imeli za nasprotnike same najodličnejše zastopnike rokoborcev v državi.

Težkoatletci Ilirije delajo tiho in neopazeno, njihova pot pa gre stalno navzgor. Letos nam obetajo presenečenja tudi še ilirijanski boksarji in dvigalci.

Službene objave sekcije ZNS

Za sodniške izpite je predlagal upr. odbor ZNS 20. in 21. maj v Ljubljani, na kar se opozarjajo prijavitelji kandidatov kakor tudi vsi drugi interesi. Sekcija odn. sekcijki poverjeniki bodo predelali s kandidati pravila igre in ostalo stvarno za izpit na predavanjih, ki bodo določena v teku prihodnjih dni. — Upr. odbor sekcije je vzel v znanje prijave naslednjih kandidatov ter jih predložil ZNS: Strah Janko, Kušar Ivan, Galik Vekoslav, Mrdjen Viljem, Groznik Ludvik (Ljubljana); Pressinger Adolf, Seiti Franjo, Svetek Andon, Stoklas Viktor (Celje); Marussig Gvidon (Sevnica), Lunder Dušan, Božič Adalbert (Trbovlje), inž. Skok Stanko, Gotwald Rikard (Domžale), Nemeč Janez (M. Sobota), Hobacher Walter (Rakek), Jordan Dragomir (Litija), Arhar Franc (Zagorje), Cinkovic Jože (Jesenice). Poslavo se gornji kandidati, kolikor se niso poravnali izpitne takse Din 100, da store to do 25. t. m. na naslov Sekcije ZNS, karnava »Evropa«, Ljubljana. — Prijavo g. Mirka Žgura (Kranj) je upr. o. odklonil, ker aktivni igralci ne morejo biti pripuščeni k izpitu. — Prijavo g. Potuška Augusta (Kranj) bo predložil upr. o. ZNS s priporočilom iz razloga, ker imenovan kot kandidat ne izpolnjuje obveznosti do sekcije. — Kandidata gg. Jenko (Maribor) in Martelanc (Domžale) naj predložita pravilno prijavnico po določitih spl. pravilnik ZNS.

Opozarjajo se člani sekcije, da so kazenske ZNS za 1933 postale neveljavne in se pozivajo, da prevzamejo pri tajniku sekcije oz. poverjeniku nove overovalne izkaznice proti plačilu Din 10 za ZNS. Gg. poverjeniki prejmejo zadevno, obem pa tudi glede plačila znakov itd., posebno naročilo, kateremu se morajo sodniki odzvati v teku 8 dni, sicer do zadeva krožna OZKS.

Orta se iz članstva sekcije Ljubljana ss. g. Kosta Ninković, ker se je za stalno preselil. — Probnja ss. g. Zupana s dne 31. m. m. za obnovo postopka se odstopi OZKS v svrhu event. predložitve OZKS pri ZNS.

Ker se še vedno dogaja, da sodniki ne predlagajo poročil o tekmah in takš v obveznem roku 48 ur, bo odsej avtomatično, brez posebnega sklepa, izločen OZKS vsak sodnik, ki bo zakasnil obvezni rok.

Obveščajo se sodniki, da je določil JNS takso za sojenje mednarodnih tekem (klubskih in reprezentacijskih) s Din 150; od tega pripada sekciji Din 50 in zboru Din 30. — Dalje je nižal JNS obvezno naročnino za službeni organ »Sportista« za posameznike na Din 50; naročnina naj se plača neposredno »Sportisti«, prav tako je reklamirati zaradi morebitnega nerednega pošiljanja lista neposredno pri upravi »Sportista«.

Upr. o. je sprejel ostavko ss. g. M. Pavleka kot člana OZKS in delegata na njegovo mesto ss. g. Fr. Ramovša.

Tajnik: Deržaj A. r.

23K Hermes. Moto-sekcija. Člani praviljalnega odbora naj se sigurno udeležijo današnjega sestanka ob 19.30 v gostilni pri Kočarju, kjer bo ob 20. tudi sešatek odbora kolesarske sekcije. Ker so sestanki važni zaradi bližnjih prireditev, naj se jih odborniki udeležijo polnočestveno. Načelstvo.

Nov svetovni rekord v plavanju. Znamo rekorderica Eleanor Holm je postavila v plavanju na 100 v hrbtno nov svetovni rekord v času 1:09.4.

DAME IN GOSPODJE,

ki zahajate v brivske in časne salone, skrajšajte si čakanje s čitanjem ilustrirane tedenske revije »ZIVLJENJE IN SVET«, ki jo dobite v vsakem boljšem salonu.

Objave

Ban dravske banovine g. dr. Drago Marušič je odpotoval v Beograd in do nadaljnjega ne bo sprejemal strank. Občni zbor Kluba trgovskih akademikov bo danes v ponedeljek ob 20. uri v veliki dvorani nove državne trgovske akademije. Udeležaj se ga vsi absolventi in prijatelji kluba.

Danes je še čas, jutri bo prepoznal ZKD se je zaradi velikega zanimanja za film »Sladka je mladost« odločil predvajati ta res zabavni film še danes ob pol 3. uri popoldne ob najnižjih cenah 2.50, 4.50 in 6.50 Din, na kar opozarjamo. Kot dopolnilo nova zelo smešna miška Micky.

Sporod nocojšnjega koncerta Jugoslovenskega akademskega pevskega društva iz Zemuna. V prvi točki zapoje 4 Milojčević zbor, in sicer »Jugoslovenec«, »Muho in komarjca«, »Noč«, »Pesem v zori«. Koroska narodna v Hubadovi harmonizaciji »Gor čez izaro«. Tretjo točko sporeda tvori Zivahen Adamič-Pavčičev zbor »Jezdec«. V četrti citi Stevana Mokranjca »Kozarc«, VII. in točki bo vrsta narodnih pesmi v harmonizaciji X. rukovet in »Njest svjate«. Stalna točka novih koncertov so Gotovčevi zbori. Tudi akademiki zapoje dva in sicer »Jadovanko za teletom« ter »Smešno čudo«. Sledi Binčičega »V kolos«, Hrističev »Svjati Božec« in Prelovčev »Oj, Doberdob«. Koncert bo v dramskem gledališču. Cene znizane dramske. Predprodaja v teku dneva v knjižarni Glasbene Matice, zvečer pa v dramskem gledališču. Občinstvo vabimo k obilnemu posetu.

TEDEN DNI FILMA

»Ledeni ogenj«

»Ledeni ogenj« je imenoval Marlene Dietrichova ameriški literarni kritik Neil Sanders, ko je teklen njen prvi newyorsk film po ameriških kinih.

To je bil »Marokko«. Tudi pri nas smo ga videli. Saj vam je še v spominu tista čudna skrivnostna ljubezen med preprostim legionarjem in plesalko? Saj se niste pozabili tistih temnobodnih prizorov v opojnem orientalskem ozračju, kjer je bila Marlene Dietrichova kakor skrivnostni svet iz drugega sveta?

In povsod je taka. Prav povsod.

Dobri dve leti prej je še niti poznali nismo. Igrala je sicer tu in tam manjše vloge, toda človek si je med vsem drugimi niti niti ni mogel.

Potem je skromna Reinhardtova učenka izmenada zaslovela. Nemški American Josef v. Sternberg jo je odkril in Ufa je napravila njen prvi večji film »Sinji anđeli« po romanu H. Manna.

Ljudje, ki so ta film videli, so šutili, da se skriva v Dietrichovi igralki, ki bo dala še dosti dobrega. Toda, da bo njena pot navzgor tako nagla, tako nepričakovana, to se nikomur niti niso sanjali ni.

Nekega dne smo zvedeli, da je odpotovala v Ameriko s svojim režiserjem. Dolgo se ni o njej ničesar čulo. Potem so prišli iz dežele vseh možnosti prvi glasovi o »Marokku«, o njenem močnem uspehu, ki jo je postavil v vrsto prvih. In potem je prišel ta film sam.

Tedaj je Evropa spoznala, kaj je dala Ameriki.

Več filmov je prišlo še za tem in vsak med njimi je bil ostro začetan mejniki nje- poti navzgor. »X — 27«, »Šanghajski ekspress«, »Visoka pesem« in zdaj »Plava Venera«. Kdor je videl enega, je šel najbrž gledat vse, in vselej je prihajal iz kina z občutjem, da je gledal umetnico, ki pozna samo rast v umetnosti, ne pa padca. Umetnica, ki se nikoli ne zadovolji s cenenimi efekti, ki igra, živi s slednjim svojim gibom, s slednjo črto na obrazu.

V čem je njena moč? V lepoti? Morda. Toda obilo je igrali, ki bi se po lepoti, popolnosti obraza lahko z njo merile. In vendar se nam zde samo lutke, igračke, ki se človek ob njihovih igranjah za poldrugo uro zabava, ali pa jih vsaj z občutkom ugodja gleda — toda nič več.

V igri? Tudi drugih igrali je obilo, ki so res dobre in ki obvladajo igralsko tehniko res popolno. Toda ob njihovi igri ostanemo vzlic temu hladni.

V igri Marlene Dietrich je nekaj več, nekaj večjega, kar jo toliko dvigne nad ostale. Nekaj čudno nedoumljivega. Njena umetnost. Tudi druge igralko so ženske, tudi druge žive na platnu in vendar sta samo dve, ki ju lahko primerjamo z njo.

Greta Garbo in Elizabeta Bergnerjeva.

In nekaj nenavadnega je pri vseh njenih filmih. Vsi dobro vemo, da je življenje drugačno, kakor se nam v njih kaže, da je neskončno preprostejše in zapletenejše obenem, in vendar te filme doživljamo, jim verjamemo.

Prav isti občutek kakor pri filmih največjega filmskega umetnika vseh časov, Charlieja Chaplina.

Kako velik je prepad med to umetnico v vsakdanjem življenju in na platnu, ki pomeni življenje!

Skromna žena, mati je doma. Ne zbujajo pozornosti. Malo ve svet o njej. Kvečjemu to, da ima hčerko Heideide. Vse tiste vesti, da se je hotela zaradi režiserja Sternberga ločiti od moža, da so bili zaradi njunega razmerja v Ameriki veliki škandal in podobni, so reklamni trik, ki so pri vsaki igralki drugačni.

Nekatere igralko zavijajo reklamni šefi filmskih družb v plešč čednosti, drugim natvejo za ali onega. Ni jima ni mar, da je bilo zaradi takega pičljiva že čar-

sti igralcev uničenih, samo da časopisje dosti o njih piše.

Kakšna je Marlena na platnu? Tip moderne žene, brez predsodkov, brez tiste laži, ki jo svet tako lepo imenuje »čeljustno moralo«. Ženska, ki jemlje od življenja, kar ji da, in se ne briga, kako to drugi gledajo. Ženska, ki boče živeti hitro, kakor bi se zavedala, da je življenje dosti prekratko, da bi mogla vzeti od njega vse to, kar ji lahko da.

V vseh filmih je bila taka.

V nedem pa je »Plava Venera« drugačna, kakor so bili njeni drugi filmi. V njej je namreč Marlena prvič pokazala košček svojega pravega obraza, košček svojega resničnega življenja.

V njej je Marlena Dietrichova prvič pokazala sebe kot mater.

In prav zaradi tega je »Plava Venera« dosti višja kakor njeni prejšnji filmi.

Kako lepa je njena igra!

Ne razumejete z glasom in kretnjami. Komaj nakaže svoje občutje in vendar privlači, začara gledalca. Samo da izpregovori malo tišje in že zbudi v človeku dojem, ki prevzame vse čute. Samo da malo dvigne glavo, da se pokažejo oči v senci bolečine, in zdi se nam, da je tudi nas prevzela neizmerna, neutešna bolečina. Skozi ta film gre kot mati, ljubeča žena, izgubljenka, in vendar to niso nič kakšni mejniki v življenju; zmeraj vidimo v njej samo žensko, ki skriva v sebi vse možnosti. Velika resnica o večni nestalnosti žene je postala v Marleni Dietrichovi čudovita podoba — to je skrivnost njene velike privlačnosti, ki jo zmoza in zmoza čutimo, zlasti v tem filmu.

Svoj uspeh mora v tem filmu deliti s prav nevarnim tekmečem, z Dickjem Moorom, drobnim otrokom. Saj so otroci v filmih že sami po sebi zmeraj zmagovalci. Tu pa še posebej. Ta nebeški deček z velikimi jasnimi očmi, ki zmoza pogledati, da postane človeku toplo pri srcu, živi v igri, da se ga kar nagledati ne moremo.

Obah obrazov, materinega in otrokovega, ne bo nihče lahko pozabil. V duši ostajeta.

Boris Rihteršič.

»Plava Venera«

Kakor vsi filmi Marlene Dietrichove, je tudi ta nenavadno pester in razgiban. Evo njegove vsebine:

Mlada nemška igralka Helena je poročena s kemikom Nedom Faradayem in živi z njim in svojim sinom Johnnyjem v skromnih razmerah v New Yorku. Faraday se ukvarja z nekimi poizkusi, ki mu bodo prinesli lepo premoženje, če se bodo posrečili. Toda pri delu dobi zastrupljenje z radijem in edini kraj, kjer bi se lahko pozdravil, je neka klinika v Evropi. Toda odkod naj dobi denar za zdravljenje in tako dolgo pot? In kako naj živi žena in otrok, da ne bosta od lakote umrli? Tedaj se oddloči Helena, da bo spet začela igrati na odru kakor nekoč. Mož tega ne mara, ker se zanjo boji. Ona pa vidi, da ji nič drugega ne preostane. Iškati gre službe in jo po naključju zelo hitro dobi. Med mnogimi drugimi jo izberejo za plesno revijo »Plava Venera«. Njen uspeh je nezasiščen. Občinstvo je navdušeno. Med njim je tudi mlad bogataš Nick Townsend. Ko mu pove, za kaj prav za prav igra, ji da denarja za možjevo potovanje in zdravljenje. Ona pa reče možu, da je teh 1500 dolarjev dobila na račun svoje plače. Težkega srca odide Ned v Evropo.

Nick Townsend se je resno zaljubil v Heleno in tudi ona se ne more upirati njegovi nežni, obzirni ljubezni. Ženska je. Pregovoril jo je, da je med možev odtotnostjo prebivala v eni izmed njegovih razkošnih hiš in naposled sta napravila daljši izlet, ki naj bi bil konec njune romane. Kajti Ned je že skoraj zdrav in je sporočil, da se kmalu vrne. Helena se bori sama s seboj in mora izbrati med ljubeznijo do svojega moža, ki se je globoko vtisnila v njeno srce, in med zbujajočo se ljubeznijo do bogatega snubca, ki ji ponuja svojo tiho ljubezen in vse, kar more prinesiti bogastvo. Toda čuti in se dobro zaveda, da mora ostati pri Nedu in svojem malem Johnnyju.

Nepričakovano se Ned vrne in najde stanovanje prazno. Zastonj išče Heleno in otroka, tedaj pa se sreča z ženo, ki je prišla domov pogledat za pošto, in njeno presenečenje da s, je že vrnil, je zanj dovolj velik dokaz krivde.

Ne pusti je do besede. Mirno zahteva od nje, naj mu vrne otroka in potem izgine iz njegovega in Johnnyjevega življenja. V obupnem strahu, da ne bi otroka izgubila, Helena zbeži. Kmalu ji zmanjka denarja. Policija jo zasleduje, da mora bežati od kraja do kraja. Po zakotnih gledališčih nastopa, vsake službe se loti in čedalje bolj propada.

Naposled pa pride do spoznanja, da bo na ta način uničila življenje svojega otroka, ki ga tako neizmerno ljubi in se vda. Ned pride in vzame Johnnyja.

Nekaj let nato je Helena najbolj slavljena plesalka v Parizu. Usoda nance, da

se sreča s Nickom Townsendom in ta jo pregovori, da se odpelje z njim nazaj v Ameriko, kjer se bosta zela. Toda Helena zahteva od njega, da mora prej še videti svojega Johnnyja. Nick obljubi, da ji bo to željo izpolnil. Z njo skupaj gre k Faradayu.

Ned in Johnny Faraday živita še zmeraj v nekdanjem skromnem stanovanju v New Yorku. Ko prideta Helena in Nick k njima, se oba neprijetno počutita v tej borni okolici. Tudi Ned ni s Heleno nič kaj prijazen. V njej vidi samo žensko, ki ga je izdala in uničila. Toda mali Johnny svoje matere ni pozabil. Dobro čuti, da ga ona še zmeraj prav tako ljubi kakor nekoč, da je zaradi njega prišla in da hrepeni po njem...

In otrok zbliža Heleno in Neda v trenutku, ko sta se mislila za zmeraj raziti. Nick pa vidi, da je odveč in gre...

»Trije Fratellini«

Film s tem naslovom se nam v kratkem obeta v Ljubljani in bo gotovo zbudi dosti pozornosti, saj bom v njem videli tri najslavnejše klovne sedanjosti, ki so senzacija največjih svetovnih odrov.

Vsem gledalcem sta nedvomno ostala v najlepšem spominu dva filma take vrste: »Grock« in Tauberjeva »Velika atrakcija«. »Trije Fratellini« pa so toliko razlikujejo od teh dveh, da jih prepleta nenavadno zanimiva in zapletena kriminalna zgodba.

Gre za izgubo dragocenih listin, ki jih nekdo ukrade iz hotelske blaginje. Režiser Zelnik, ki je že naš star znanec iz nekdanjih časov, je znal dati dejanju tako spreten potek, da je gledalec zmeraj na napačni sledi. Sumi zdaj tega, zdaj onega, dokler naposled ne odkrije, da je krivec tisti, ki je nanj najmanj mislil.

Filmu dajo še posebno privlačnost igralci, ki v njem nastopajo, sami resnični umetniki. Glavno žensko vlogo igra Olga Infeljeva, ki je že dolgo nismo videli. Med moškimi pa stopijo v ospredje zlasti Alfred Abel, Max Adalbert in Walter Slezak.

Film je odlično delo in zasluži, da si ga vsakdo ogleda. Razočaran ob njem gotovo ne bo.

Filmske novosti

Emil Jannings je sklenil v Angliji pogodbe za več novih filmov, ki jih bodo delali samo v angleških in francoskih verzijah.

Opevu Janu Kiepuru so pisali, da je obvezan za Ameriko, kar pa menda ne bo res, ker filmi še zmeraj v Nemčiji, drugi mesec pa pojde v London.

Lilian Harvey je podaljšala svojo pogodbo s Foxom za tri leta. Tedensko je dobivala doslej 4000 dolarjev, zdaj pa so ji zagotovili 5000 dolarjev in še del dobička pri vsakem filmu.

Prej je bila v Združenih državah filmska cenzura v privatnih rokah, zdaj pa so jo podzvalili.

Ameriški prezident Roosevelt namerava izdati zakonito določbo, s katero bo maksimalna plače ameriških filmskih zvezdnikov. Baje bo, najvišja dovoljena tedenska plača za najboljšie igralce 3000 dolarjev.

Pola Negri se je poročila z enim najboljših Američanov, mnogokratni milijonarjem Haroldom McCormickom, konzervnim kraljem iz Chikaga. To je njen šesti zakon »iz ljubezni«.

Renata Müllerjeva je nevarno bolna. Zaradi tega je morala prevzeti njeno vlogo v veseloigranju »Veselite se življenja« začetnica Dora Kreyslerjeva, ki se je doslej udeleževala samo pri gledališču.

Letos in lani so napravili nekaj zgodovinskih filmov, ki so zelo dobro šli. Zdjaj so jih začele delati vse večje družbe in se nam jih za drugo leto obeta okoli 25.

V Berlinu bodo začeli delati film o Beethovem življenju. Delajo pa že film o »Paganiniju«. Glavno vlogo v njem igra Svetislav Petrovič.

Stan Laurel in Oliver Hardy, ameriška Pat in Patachon, sta se ločila in je Laurel odpotoval domov na Angleško. Zdjaj mu med ameriški komiki iščejo naslednika.

Greta Garbo zanikuje vesti, da se je poročila s filmskim režiserjem Roubenom Mamoelianom.

Elizabeta Bergnerjeva je odpotovala v New York, kjer je zdaj angažirana. Baje bo tudi igrala glavno žensko vlogo v naslednjem Chaplinovem filmu.

Film »Visoka pesem« z Marleno Dietricho-

vo, ki smo ga v Ljubljani že videli, so v Nemčiji prepovedali, češ da potvarja sliko razmer v predvojni Nemčiji...

Drobiž

Gustav Diesel je sin gimnazijskega profesorja. Imel je brata, ki se je pred dvema letoma v gorah smrtno ponesrečil.

»Trst se je izneveril Italiji«

Bela kuga in trpko priznanje fašističnega glasila — Pa tudi grožnje ne bodo zalegle!

Ko se kak neuspeh, ki ga doživijo fašistični režim, pred ljudstvom že nikakor več ne da prikriti, tedaj sežejo fašistični listi po dozdnevno zelo izdatnem sredstvu, ki naj bi v očeh ljudstva dvignilo njihovo verodostojnost, po — priznanju. Takšno prakso je pred dobrim letom uvedel avtoritativni »Popolo d'Italia« in sedaj ga od časa do časa posnemajo tudi ostala režimska glasila, režimska, kajti na vse druge liste bi padla temna senca, pa če bi bili v ostalem še tako zvesti fašistični pristasi.

Tržaški »Popolo«, ki se je tokrat lotil »bele kuge« — nazadovanja porodov, pa je šel še dalje in zagrozil ljudem, da bo režim uklenil vse podpore, vsa javna dela v korist tržaškega mesta in njegovih ljudi, če se bodo tako trmasto in nehalno branili otrok, upanja in odrešenja domovine ter njih samih. Toda, eva, njegovih lastnih izjavanj:

»Od leta do leta se krči število porok in porodov v našem nekdanj zaljubljenem in plodovitem mestu. Ta razvoj je tako usoden, da je leta 1932. v Trstu celo umrlo več ljudi kakor jih je zagledalo luč sveta. Številke bodo o tem še bolj zgovorne: 1930. leta je bilo 2.178 porok, 3.994 porodov, 3.410 ljudi pa je umrlo; 1931. leta 1.929, 3.661, 3.375; 1932. leta 1.737, 3.355, 3.580; 1933. leta 1.819 porok, 3265 porodov in 3.222 smrtnih primerov. In še bolj jasna postane slika tega počasnega izumiranja, če pomislimo, da se je leta 1933. rodilo 700 ljudi manj nego v letu 1930, da je bilo lani le 43 rojstev več nego smrtnih primerov. Če odstojemo mrtve od rojenih v zadnjih 4 letih, nam ostane 788 živih, to je v 4 letih presežek, kakor smo (!) ga pred vojno imeli v štirih mesecih!«

»Mar je mogoče,« nadaljuje »Popolo«, »da je Trst tako silno demoraliziran, da sam po svoji volji krči število rojstev? Torej je toliko opevana italijanska zavest njegovega prebivalstva le pulha beseda? Puhla fraza vse navdušenje za Italijo, njeno silo in veličino?«

Če se ima nadaljevati odpor proti potomecem, potem so pač brez pomena tudi vse skrbi naše vlade, da obnovi življenjsko silo našega pristanišča, da elektrificira železnice, da preskrbi dela našim lajdelnicam, da povrne blagostanje vsaj dežel. In so brez haska tudi vsa velika javna dela, ki jih ima naša občina v svojih načrtih. Čemu podpore ljudem, ki hočejo izumreti, čemu jim je treba novih ljudskih, srednjih materinskih šol, ko bo vendar šolarjev nazadnje premalo? Jasno: režim vendar ne bo skrbel za mesto in njegovo bodočnost, če ljudje ne bodo z dejanja dokazali svoje volje do življenja.

Pa zakaj potemtakem režim ne podpira slovenskega prebivalstva na deželi? Njegove številke so vendar vseskozi aktivne. Niti en sam mesec v vseh 15 letih laškega gosposstva ni pokazal primanjkljaja. Tudi poslednji podatki za februar in marec so tehtna dokazila: v februarju je bilo v mestu 52 rojstev manj ko smrtnih primerov, na deželi med Slovenci 65 več, v marcu je število rojstev presegalo število smrtnih primerov v mestu za 24, na deželi za 52. In pri tem je treba pomisliti, da šteje dežela komaj eno petino prebivalstva vse tržaške pokrajine. In še en značilen primer: V Ljndaru pri Pazinu bo letos v oktobru Franciška Brumčičeva praznovala 100-letnico svojega rojstva. Njenih neposrednih potomcev, sinov in hčera, vnukov in pravnukov, ki še vsi živijo, ni nič manj nego 1761! Pa teh siromašnih Istranov ni nikoli podpiral ne pokojni habsburški in niti sedanj fašistični režim.

Pred posebno sodišče!

»Istrac« poroča, da so bili urarski pomočnik Karl Tavčar, njegova sestra Fani Tavčar in tiskar Bizjak ter še nekateri drugi fantje iz Postojne, ki so bili lani v jeseni, kakor je naš list takrat obširno poročal, iz neznanih razlogov aretirani, prepeljeni v zloglasne rimske zapore »Regina Coelce«. Preiskavo vodi proti njim preiskovalni sodnik fašističnega posebnega sodišča. Kakor vse kaže, jih bo tudi sodilo.

V Borštu so aretirali nekega fanta, pri katerem so baje našli letake, ki se nanašajo na bazoziške žrtve. Sedaj je priselja iz Trsta tudi vest, da so fašisti na volilno nedeljo, dne 25. marca, v tržaški gostilni »Crismanne« (Križmančič) aretirali 6 slovenskih delavcev. Ljudje so se vedli do dela mirno. Nenadoma pa so vdrl v gostilno fašisti in pričeli goste poditi iz lokala in jih naganjati na volišče. Sloven-

Jan Kiepora je navdušen sportnik. Zlasti se ukvarja s plavanjem.

Liane Haid govori perfektno angleško in francosko. Pišejo, da bo šla najbrž v Ameriko.

Pavec Lauro Volpi nastopa prvič v filmu »Pesem sonca«.

Wolf Albach-Retty in Magda Schneiderjeva sta se zaročila.

ski delavci so se kmalu po tem incidentu vrnili v gostilno. Eden izmed njih, ki je bil nekoliko vinjen, je tedaj vzkliknil, da ne gre voliti, pa če bi prišli s puškami nad njega. Nekaj ovaduh, ki je to slišal, je delavce takoj ovadil in je bilo vseh šest fanfov aretiranih. Do sedaj še niso bili izpuščeni iz zaporov.

— Osem let Balile. Preteklo nedeljo so po vsej Italiji in tudi na Primorskem praznovali osmo obletnico ustanovitve fašističnih mladinskih organizacij. Na tržaški proslavi je dr. Puerrari poročal, da je v vsej Italiji sedaj organiziranih že tri in pol milijona fašistične mladine. Balila ima okrog tisoč svojih lastnih domov, televizor in v sportnih igriščih, v katerih izvršuje svoje vzgojne, sportne in vojaške naloge. V Trstu je naraslo število organizirane mladine na 40.000 članov. V kratkem bodo zgradili v Trstu centralni balilski dom za tržaško pokrajino, dom mladih Italijank in mornariški mladinski dom, dalje pa tudi baliliske domove v Trzinu, Nabrežini in Sezani. Fašistični režim se rad baha, da ima eno največjih mladinskih organizacij na svetu. Ugotoviti pa je treba, da je v Italiji le malo šolarjev, ki bi ne nosili baliliske črne srake iz strahu pred učiteljem, da je na tisoče dece, ki nima druge obleke kakor črna sraka in zelene hlačke, ki mu jih je »velikodušno« darovala balilška organizacija. Se posebej pa je treba to pribiti za naše dežele, kjer gre nasilje nad mladino tako daleč, da se kaznujejo starši otrok z globami, če svoje dece ne oblečejo v baliliske uniforme.

— V Razdrtem je preteklo nedeljo močan naliv razdrli veliko dopolnovorsko pridedev. S 60 tovornimi avtomobili so pripeljali pod Nanos okrog 2.500 dopolnovorov iz tržaške, goriske in reške pokrajine. Tu naj bi se vršile velike sportne tekme in drugi taki nastopi. Ljudje pa so se morali val premočeni na lepem vrtni domov. Da popravijo porazni vtis, so fašisti sedaj razglasili, da se bo zlet pomovil in bodo oni, ki so bili preteklo nedeljo v Razdrtem, doplačali le še po eno lro.

— Vojaško letalo padlo v Sočo. Kakor poročajo, je pred kratkim padlo v Sočo vojaško letalo, ki je pripadalo letalski bazi v Mirnu. Pilot in mehanika je ubilo. V ostalem nameravajo baje ponovno povečati mrensko vojaško letališče. Zgradili bodo več novih lop za lažja letala. V novih hangarjih bo prostora za 100 letal.

— V Šempasu sta Terezi Rijavčevi in Franju Pelliconu zgorela senik in hiša. Požar je iz neznanh vzrokov nastal v seniku in se je zaradi močnega vetra naglo razširil še na Pelliconovo domačijo. Obe poslopji je požar do tal uničil. Škodo cenijo na 20.000 lir. Gasilci so se zaman trudili, da bi rešili hišo. Iz nje so oteli le nekaj borme opreme.

— V Dornbergu je bil nenadoma odstavljen dosedanj fašistični tajnik Nardini. Odpravili so ga seveda s pohvalo, da se ljudje ne bi zgledovali. Za njegovega naslednika je bil imenovan neki Alfred Butta.

Občutno vrzel.

V izobrazbi, ki vas spriče pomanjkanja oziroma predragih pripomočkov ovira na vaši poti do uspeha, izpolnite s čitanjem ilustrirane tedenskega obzornika »ZIV-LJENJE IN SVET«. Posamezni zvezki samo 2 Din. V redni naročnini samo 20 Din na tri mesece. (Okoli 400 strani poljudno znanstvenega in zabavnega štiva z mnogimi slikami). Uprava: Ljubljana, Knafljeva ulica 5

Mali oglasi

Kapital
Beseda 1 Din davek 2 Din
za štiro ali dajanje na
slova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din.

Knjižice
prvovrednih ljubljanskih
delarjev, avtorjev, jemljemo
do preklica vsaj v račun.
A. & E. Skaberne, Ljub-
ljana.
10753-16

Lokali
Beseda 1 Din davek 2 Din
za štiro ali dajanje na
slova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din.

Razno
Beseda 1 Din davek 2 Din
za štiro ali dajanje na
slova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din.

Telefon 2059
Premog
Karbopakete
drva in koks
nudi
POGAČNIK
Bohoričeva ulica 5.

Službo dobi
Beseda 1 Din davek 2 Din
za štiro ali dajanje na
slova 5 Din. Najmanjši
znesek 17 Din.

Trgov. sotrudnik
za trgovino s mešanik
biagon, dober manifest
nudi, dobi mesto. Pisane
posredbe z navedbo do-
sednjega službovanja na
Pire Franjo, trgovina s
meš. biagon, Zuzemberk.
10925-1

Krema Tokalon brez masčobe hranilo za ko-
žo (bele barve) prodre takoj v znojnice, umiri
razdražene kožne žile, razkroji vso neznano znoj-
nico, odstranjuje madeže, zoži razširjene znojnice
ter napravi tudi najtemnejšo in najodpornjšo ko-

žo belo in nežno. V treh dneh da nepopisljivo
no lepoto in svežino. Potrebno je uporabljati jo
vsako jutro. Če imate gube in ohlapne mišice na
licu, pa bi morali uporabljati tudi kremo Toka-
lon »Biocel« hranilo

zvečer pred počitkom. To sredstvo hrani in po-
mlajuje Vašo kožo med počitkom. Zajemčeno je,
da bo tako ravnanje vrnilo Vašem licu mladostni
videz in dalo novo prekrasno polt v 28 dneh. V
nesprotne primeru se Vam ves denar vrne.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolfa Rihmika. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Frana Jezerske. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani